Východiska Národního plánu obnovy

Czech Republic
The Country
For The Future

Obsah dokumentu

Úvod

Manažerské shrnutí

Část 1: Stav českého hospodářství

Část 2: Národní plán obnovy v širších souvislostech

Část 3: Pilíře Národního plánu obnovy

Digitální transformace

Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

Vzdělávání a trh práce

Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na Covid

Výzkum, vývoj a inovace

Zdraví a odolnost obyvatel

Příloha A: Detailní popis navrhovaných komponent Národního plánu obnovy

Zpracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Úřadem vlády České republiky a Ministerstvem financí, za významného přispění dalších resortů.

Praha, říjen 2020

Úvod

V důsledku pandemie COVID-19 prochází Česká ekonomika obdobím recese. Domácí a zahraniční ochranná opatření a nejistota ohledně budoucího vývoje zasáhly domácí i zahraniční poptávku a narušené dodavatelsko-odběratelské řetězce se obnovují pomalu.

Společnou reakcí zemí Evropské unie je realizace politik, které pomohou zmírnit dopady a podpoří obnovu ekonomiky. Zásadním ekonomickým prvkem mezi nimi je Facilita na podporu oživení a odolnosti (Recovery and Resilience Facility, RRF).

Vláda České republiky připravila dokument Východiska Národního plánu obnovy (NPO). Národní plán obnovy bude strategickým dokumentem, kterým Česká republika požádá o schválení finančního balíčku přibližně 172 miliard Kč z Facility na podporu oživení a odolnosti ve formě grantů, dle základních parametrů dohodnutých na jednání mimořádné Evropské rady 17. - 21. července 2020.

Východiska Národního plánu obnovy obsahují priority vlády ČR a jeho jednotlivé komponenty, vč. finančních alokací jsou navrženy tak, aby pomohly vyvést českou ekonomiku z krize vyvolané pandemií COVID-19, akcelerovat digitální a zelenou tranzici ekonomiky, přispět ke splnění evropských reformních a investičních požadavků a zajistily základ pro dlouhodobý ekonomický rozvoj ČR.

Pilíře Národního plánu obnovy vycházejí ze stávající situace českého hospodářství, dlouhodobých trendů a dopadů aktuálně probíhající recese. Vychází rovněž z řady existujících vládních strategických dokumentů, kterými jsou např.:

- Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030;
- Inovační strategie ČR 2019-2030: Czech Republic - The Country For The Future;
- Národní investiční plán České republiky do roku 2050;
- Česká republika 2030;
- Digitální Česko;
- Rozvoj dopravní infrastruktury do roku 2050;
- Národní akční plán čisté mobility;
- Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu;
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+;
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+;
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+;
- Zdraví 2030;
- Politika ochrany klimatu v ČR;
- Národní program reforem
- a další.

Iniciativy, ze kterých byly komponenty připraveny, byly vypracovány gestory zastupujícími jednotlivé resorty. Výběr a prioritizace komponent je výsledkem jednání Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva financí s ostatními resorty. Další rozpracování Národního plánu

obnovy se bude realizovat ve spolupráci s resorty, regiony a municipalitami, hospodářskými a sociálními partnery.

Finální verze Národního plánu obnovy, naplňující v současnosti připravovanou evropskou legislativu, bude v návaznosti na vyjednávání s Evropskou komisí zpracována do dubna 2021.

Východiska Národního plánu obnovy jsou úvodním dokumentem určeným pro konzultaci reformních a investičních iniciativ s Evropskou komisí a nezakládají v této fázi nárok na jejich financování ze státního rozpočtu.

Manažerské shrnutí

Vláda ČR připravila materiál Východiska Národního plánu obnovy, který představuje plán reforem a investic České republiky, které hodlá realizovat v rámci využití prostředků Facility na podporu oživení a odolnosti (Recovery and Resilience Facility, RRF). Tato východiska hodlá vláda ČR konzultovat s Evropskou komisí tak, aby mohlo být do 30. dubna 2021 předloženo Evropské komisi finální znění Národního plánu obnovy, který je podmínkou pro čerpání prostředků RRF.

Základní rámec fungování RRF byl schválen a mimořádném jednání Evropské rady (ER) ve dnech 17. - 21. července 2020, a to společně s dohodou na víceletém finančním rámci EU pro roky 2021 - 2027 (VFR) a na tzv. Plánu obnovy (Next Generation EU, NGEU). Ke konečné shodě na balíku dojde až po dokončení jednání s Evropským parlamentem (EP), která aktuálně běží.

Odhadovaná celková alokace na granty v rámci RRF pro roky 2020-2026 činí v případě ČR 172 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2018). Dále bude mít ČR možnost čerpat půjčky do výše cca 405 mld. korun, ty jsou komplementární ke grantům. Komise poskytne členským státům v návaznosti na schválení národního plánu předfinancování ve výši 10 % již v roce 2021, které bude vypočteno ze 100 % celkové výše finančního příspěvku schváleného NPO. Všechny závazky musí být učiněny do konce roku 2023. Žádat o platby má být možné nejpozději do srpna 2026. Zpětně způsobilé budou rovněž výdaje od 1. února 2020 na opatření spadající do oblasti působnosti RRF, naplňující její obecné cíle, resp. splňující její posuzovací kritéria. RRF je v přímém řízení EK, jíž budou členské státy předkládat své národní plány (na podporu) oživení a odolnosti v rámci tzv. evropského semestru. Cílem je financovat z RRF v rámci NPO strukturální reformy a veřejné investice.

Základními východisky vlády ČR při přípravě Národního plánu obnovy bylo zhodnocení krátkodobých fluktuací výkonu české ekonomiky v kontextu pandemie koronaviru, zhodnocení stavu veřejných financí a analýza dlouhodobých tendencí ekonomiky v oblastech produktivity a konkurenceschopnosti.

Společnými cíli Národního plánu obnovy jsou zvyšování ekonomické prosperity a kvality života, a to prostřednictvím zvyšování produktivity, udržení zaměstnanosti a posilování konkurenceschopnosti. Plán reflektuje specifická doporučení Rady pro ČR z let 2019 a 2020 v rámci tzv. evropského semestru a jeho opatření přispívají k budování odolnosti, k digitální a zelené transformaci. Plán rámcově reflektuje požadavky připravované legislativy, kdy celkem 37 % výdajů má podporovat klimatickou tranzici a dalších 20 % pak digitální transformaci.

Investice zahrnuté v rámci Národního plánu obnovy jsou rozčleněny do 6 pilířů, které se dále dělí na komponenty a konkrétní reformy a investiční akce.

— **Digitální transformace**	25,040 mld. Kč
— **Fyzická infrastruktura a zelená tranzice**	118,100 mld. Kč
— **Vzdělávání a trh práce**	23,060 mld. Kč
— **Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na Covid**	31,940 mld. Kč
— **Výzkum, vývoj a inovace**	12,500 mld. Kč
— **Zdraví a odolnost obyvatelstva**	14,960 mld. Kč

Část 1: Stav českého hospodářství

Základními východisky při přípravě Národního plánu obnovy bylo zhodnocení krátkodobých fluktuací výkonu české ekonomiky v kontextu pandemie koronaviru, zhodnocení stavu veřejných financí a analýza dlouhodobějších tendencí ekonomiky v oblastech produktivity a konkurenceschopnosti.

a. Ekonomický výkon v kontextu pandemie koronaviru

Vlivem pandemie koronaviru a opatření, jež byla přijata k omezení šíření nákazy, se ekonomická aktivita v 1. polovině letošního roku výrazně snížila. K meziročnímu poklesu reálného HDP v 1. čtvrtletí přispěl především propad investic do fixního kapitálu spojený s nárůstem nevyužitých výrobních kapacit a dále změna stavu zásob. Mírně negativně působilo vůči dynamice HDP také saldo zahraničního obchodu. Na snížení vývozu mělo vliv omezení výroby, narušení dodavatelských řetězců a pokles poptávky ze strany hlavních obchodních partnerů. Zároveň však vlivem vysoké dovozní náročnosti exportu a investic klesl i dovoz. Sestupnou dynamiku HDP zmírnil silný růst výdajů sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu. Na straně tvorby (tedy hrubé přidané hodnoty) byl hospodářský pokles ovlivněn zejména odvětvími obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství a kulturní a kreativní sektor. Silně zasažen byl také zpracovatelský průmysl, a to ve všech odvětvích.

Podle dat ČSÚ z 1. září 2020 zaznamenala česká ekonomika ve 2. čtvrtletí 2020 historicky nejhlubší propad. **Reálný HDP** (po očištění o sezónní a kalendářní vlivy) meziročně klesl o 11 % a ve srovnání s 1. čtvrtletím byl nižší o 8,7 %. Negativně byla ovlivněna téměř všechna odvětví, nejvíce pak průmysl a odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství. Z hlediska užití snižoval HDP především úbytek zahraniční poptávky, spotřeby domácností a tvorby hrubého kapitálu. Saldo zahraničního obchodu se výrazně snížilo.

Očekáváme, že po prvotní konsolidaci bude do konce roku 2020 a v následujícím roce docházet ke spíše **pozvolnému oživení**, resp. překonání předkrizové úrovně. To potvrzují i poslední výhledy, a to jak u nás, tak v sousedních zemích. Podle poslední makroekonomické prognózy Ministerstva financí by se celkový pokles HDP v letošním roce měl pohybovat kolem 6,6 %. Nepříznivě by měl působit hluboký propad vývozu a soukromých investic, stejně jako snížení spotřeby domácností, která by letos měla poklesnout o 5 %. Vládní výdaje by měly být složkou, která růst podpoří. Pro rok 2021 je tempo růstu odhadováno na 3,9 % a s mírným růstem kolem 2 % počítá výhled i v následujících letech.

Tento výhled je nicméně zatížen významnými riziky ve směru pomalejšího oživení. V prvé řadě se jedná o vývoj epidemiologické situace, kde jde zejména o schopnost akomodace další vlny pandemie a jaká opatření budou přijata ke zvládnutí šíření nákazy. Negativními faktory jsou i nadále Brexit, přetrvávající napětí v mezinárodním obchodu nebo narušení globálních dodavatelských řetězců. Významný vliv na českou ekonomiku bude mít situace v automobilovém průmyslu, a to vzhledem k procykličnosti tohoto odvětví a dopadu přísnějších emisních norem.

Růst **spotřebitelských cen** v 1. pololetí 2020 byl ovlivněn především mimořádně silným růstem jednotkových nákladů práce. Zvyšování cen bylo naopak tlumeno propadem ceny ropy. Produkční mezera, pomocí níž lze vyjádřit poptávkové inflační tlaky, byla v 1. čtvrtletí zřejmě ještě kladná, ovšem s nástupem krize způsobené korovavirem se situace rychle změnila a ve 2. čtvrtletí již byla hluboce záporná. Z hlediska oddílů spotřebního koše měl největší příspěvek k meziroční inflaci oddíl potraviny a nealkoholické nápoje následovaný oddílem bydlení, v němž se promítal růst řady regulovaných cen, zejména elektřiny. Meziroční inflace dosáhla v průměru za 1. pololetí 3,4 %, v srpnu zvolnila na 3,3 % a nadále tak zůstává nad horní hranici

tolerančního pásma ČNB. Inflační tlaky jsou stále vysoké. Makroekonomická predikce MF ponechává průměrnou **míru inflace** v roce 2020 na 3,2 %. V roce 2021 by již měly chybět podstatnější proinflační faktory, a inflace by v důsledku poklesu jednotkových nákladů práce a přetrvávající záporné mezery výstupu měla zvolnit na 1,9 %.

Dopady hluboké ekonomické recese se zatím na **trhu práce** díky vládním opatřením (zejména program Antivirus) a volným pracovním místům v plné míře neprojevily. Obecná míra nezaměstnanosti podle ČSÚ se zvýšila jen mírně, a to ze 2,0 % v 1. čtvrtletí 2020 na 2,4 % ve 2. čtvrtletí, v červenci pak na 2,7 % (meziročně o 0,7 p. b. více). Podíl nezaměstnaných osob (údaje Ministerstva práce a sociálních věcí) na populaci 15–64 let ke konci srpna dosáhl 3,8 %, stejně jako v červenci (z březnových 3 %). Počet volných pracovních míst, charakterizující neuspokojenou poptávku po práci, výrazně neklesá a stále přesahuje hranici 300 tisíc (počet nezaměstnaných 279 tis.). V roce 2020 se očekává zvýšení průměrné míry nezaměstnanosti na 2,6 % a v roce 2021 na 3,4 %. Vzhledem k velikosti šoku by přesto reakce trhu práce měla být utlumená.

b. Fiskální dopady

Vláda vyhlásila s platností ode dne 12. března 2020 nouzový stav na území České republiky. V důsledku přijatých opatření a vývoje v okolních zemích připravila postupně několik novel zákona o státním rozpočtu na rok 2020. Dne 20. března 2020 projednala první z nich. V režimu legislativní nouze byla tato novela o čtyři dny později schválena Poslaneckou sněmovnou. Se zohledněním meziročního poklesu hrubého domácího produktu o více než 5 % a následného poklesu příjmů, stejně tak s nutností činit další opatření na podporu domácností i firem, navýšila původně schválený schodek státního rozpočtu ve výši 40 miliard Kč o dalších 160 miliard Kč. Deficit 200 miliard Kč měl vládě České republiky umožnit odpovídajícím způsobem reagovat na následky pandemie v České republice. Dynamický vývoj však ukázal, že původní fiskální prostor nebude dostatečný. Poslanecká sněmovna dvakrát prodloužila nouzový stav, který trval nakonec více než dva měsíce a skončil dne 17. května 2020. Z toho důvodu vláda schválila dne 20. dubna 2020 druhou novelu zákona o státním rozpočtu, která zvýšila schodek na 300 mld. Kč. Navýšení schodku pak potvrdila Poslanecká sněmovna dne 22. dubna. Poslední novela **zákona o státním rozpočtu na rok 2020** byla vládou schválena dne 8. června 2020 a Poslaneckou sněmovnou dne 8. července 2020. Konečný schodek státního rozpočtu podle poslední novely by neměl v roce 2020 překročit částku 500 miliard Kč.

Poslední novela zákona o státním rozpočtu počítala s o téměř 130 mld. Kč nižšími příjmy, než jak byly schváleny v roce 2019. Téměř 90 mld. Kč představovaly náklady opatření na příjmové straně, která zmírňují dopady hospodářské recese pro různé ekonomické subjekty. Typicky se jedná o kompenzační bonus pro osoby samostatně výdělečně činné a pro společníky v malých společnostech s ručením omezeným, o program Antivirus, o prominutí minimálních záloh na sociální pojištění pro živnostníky, prominutí pojistného na sociální zabezpečení placeného zaměstnavatelem, zpětné uplatnění daňové ztráty vůči minulým ziskům, zrušení daně z nabytí nemovitých věcí nebo o přesun služeb cestovního ruchu a kulturních akcí do 10% sazby daně z přidané hodnoty.

Schválený schodek státního rozpočtu rovněž obsahoval kompenzace ostatních částí veřejných financí. Například propad příjmů ve zdravotnictví způsobený odpuštěním minimálních záloh osob samostatně výdělečně činným, propadem ekonomiky a zvýšenými výdaji ve zdravotnictví řešilo rekordní navýšení platby za státního pojištěnce v celkové výši okolo 27 miliard Kč. Novela zákona reflektovala také pokles příjmů územních samosprávných celků. Kromě alokace prostředků na dotace obcím, které významně převyšují propad v

důsledku kompenzačních bonusů, jde o programy související s rozvojem regionů, cestovního ruch, vodohospodářské projekty obcí, transfery na silnice druhé a třetí třídy, investic do rekonstrukcí a modernizací základních a mateřských škol, či nájemních obecních bytů, dále pak investice do kulturních zařízení či podpora lázeňství. Celkově se tak jednalo o programy a akce v objemu přes 35 miliard Kč.

Návrh rovněž počítal s výraznou podporou investic financovaných státním rozpočtem, mimo jiné posílením Státního fondu dopravní infrastruktury o 20 miliard Kč na již připravené projekty modernizace a výstavby dálničních a železničních staveb.

České **veřejné finance** jsou na důsledky pandemie připraveny zatím relativně dobře, minimálně v evropském kontextu. ČR je čtvrtou nejméně zadluženou zemí v rámci EU. Dluh sektoru vládních institucí dosáhl na konci roku 2019 výše 30,2 % HDP, tedy byl jen mírně nad úrovní roku 2008, kdy začínala celosvětová finanční a ekonomická krize. V letošním roce předpokládáme jeho růst na hodnotu 39,4 % HDP. Zvýšení zadlužení se pak dá očekávat i v několika dalších letech. Rok 2021 bude stále výrazně ovlivněn řadou opatření přijatých v boji proti krizi v roce 2020 a na podporu následného ekonomického oživení. I když by pak měla přijít konsolidace strukturálního salda minimálně o 0,5 procentního bodu ročně, dá se předpokládat, že růst dluhu bude ještě ve střednědobém horizontu pokračovat a až následně by měla dluhová kvóta opět začít klesat.

Celkové saldo sektoru vládních institucí v roce 2019 činilo 0,3 % HDP, po očištění o vliv hospodářského cyklu a jednorázových opatření prakticky dosáhlo úrovně střednědobého rozpočtového cíle pro daný rok. V letošním roce se předpokládá deficitní hospodaření sektoru vládních institucí ve výši -6,4 % HDP. Z pohledu strukturálního salda by expanzivní fiskální politika měla vést k deficitu -2,7 % HDP. Hluboký propad ekonomické aktivity působí na pokles inkasa daňových příjmů při zvýšených výdajích vynaložených na boj proti šíření epidemie a zmírnění jejích ekonomických a sociálních dopadů.

c. Situace v oblasti produktivity práce a konkurenceschopnosti

Z hlediska výše HDP na obyvatele se ČR řadí na 17. pozici v rámci EU. Od roku 2015 rostlo průměrně o 3,7 % za rok v reálné hodnotě a HDP na obyvatele průměrně 5,7 % za rok v nominální hodnotě. Z hlediska rychlosti růstu na 6. pozici v rámci EU (za zeměmi jako Bulharsko, Rumunsko a Litva). V roce 2019 produktivita práce v České republice odpovídala 62% průměru EU.

V období 2016-2019 produktivita rostla tempem 2,5 % ročně. To je vysoké číslo ve srovnání s průměrem EU27, kde celková produktivita rostla tempem 0,8 %, ale naopak je nízké například ve srovnání s Polskem, kde produktivita rostla ve stejném období tempem 4,3 % ročně.

Celkový růst produktivity práce nejvíce ovlivnil vzhledem ke své váze průmysl, zejména zpracovatelský, ve kterém produktivita v průměru rostla o 2,7 %. Solidně si vedla většina odvětví služeb, zejména peněžnictví a pojišťovnictví s růstem o 4 % a dále informační a komunikační činnosti, ve kterých se produktivita práce zvýšila o 2 %. Sektor stavebnictví rostl pomaleji tempem 0,5%. V tomto období zároveň výrazně klesala produktivita práce v průmyslových odvětvích vně zpracovatelského průmyslu, tedy v hornictví, energetice, zásobování vodou a distribučních odvětvích, a to v průměru o více než 4 % ročně.

ČR má dlouhodobě nízké výsledky v mezinárodních porovnáních produktivity práce. Například ve World Economic Forum Global Competitiveness Index (WEF GCI) se Česko v roce 2019

umístilo na 32. místě na světě, což odpovídá meziročnímu propadu o tři místa. V EU indexu digitální ekonomiky a společnosti (EU DESI), se ČR umístila v roce 2020 na 17. místě v EU, což odpovídá meziročnímu zlepšení o jedno místo.

V rámci WEF GCI ČR k výsledku přispívají pozitivně především následující oblasti makroekonomická stabilita, infrastruktura, inovační kapacity, vzdělání a dovednosti. Negativně pak především následující oblasti:

- Výkonnost státní správy, kde se ČR umístila 99. na světě (výsledek tažen například bodem zátěže státní regulace, kde jsme se umístili na 121. místě na světě)
- Domácí konkurence, kde se ČR umístila 73. na světě (výsledek tažen distorzním efektem daní a dotací na konkurenci, kde jsme se umístili 116. na světě)
- Dovednosti budoucí pracovní síly, kde se ČR umístila 72. na světě (výsledek tažen výukou kritického myšlení, kde se ČR umístila 79. na světě)
- Zdanění práce, kde se ČR nachází na 135. místě na světě

Dobré výsledky v EU DESI má ČR v oblasti Integrace digitálních dovedností, kde je na 9. místě v EU. To je dané tím, že 28% českých malých a středních podniků prodává online (oproti 18% v EU) a dosahuje tak 21% tržeb z elektronického obchodování (oproti 11% v EU). V rámci EU DESI ČR k výsledku přispívají negativně především následující oblasti:

- Konektivita, kde jsme na 24. místě v EU (například pouze 29% domácností pokrytých sítěmi s velmi vysokou kapacitou ve srovnání s průměrem EU na 44%)
- Digitální veřejné služby, kde jsme na 22. místě v EU (například pouze 51% osob, které potřebují podat formulář, tak činí elektronicky, ve srovnání s průměrem EU na 67%)

d. Situace v produktivitě práce napříč sektory

Na základě dat zaměstnanosti z roku 2018 bylo v ČR zaměstnáno přibližně 5,4 milionu obyvatel, z nichž 86% bylo zaměstnáno v deseti největších sektorech na základě klasifikace CZ-NACE. Těchto deset sektorů zároveň odpovídá 74% hrubého domácího produktu země, viz tabulka níže.

Největší sektory podle CZ-NACE (seřazeno podle počtu zaměstnaných)	**HDP**		**zaměstnanost**	
	v mld. Kč	**v %**	**v tisících**	**v %**
Zpracovatelský průmysl	47,910	26%	1,443	27%
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	21,289	11%	738	14%
Stavebnictví	10,493	6%	406	8%
Zdravotní a sociální péče	8,746	5%	349	6%
Doprava a skladování	10,490	6%	336	6%
Profesní, vědecké a technické činnosti	9,466	5%	322	6%
Vzdělávání	8,456	5%	320	6%
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	11,759	6%	309	6%
Ubytování, stravování a pohostinství	3,951	2%	209	4%
Zemědělství, lesnictví, rybářství	4,086	2%	161	3%
Ostatní sektory	48,898	26%	769	14%

Zdroj dat: Eurostat

Pro zmapování stávající situace jednotlivých sektorů je níže uvedeno srovnání s průměrnou produktivitou v zemích západní Evropy a zemích V4.

Největší sektory podle CZ-NACE (seřazeno podle počtu zaměstnaných)	**Produktivita práce** (v tis. Kč na zaměstnance)	**Rozdíl vůči západní Evropě**[1]	**Rozdíl vůči zemím V4**
Zpracovatelský průmysl	851	-61%	19%
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	740	-48%	17%
Stavebnictví	663	-57%	-2%
Zdravotní a sociální péče	643	-45%	32%
Doprava a skladování	800	-53%	9%
Profesní, vědecké a technické činnosti	754	-58%	-15%
Vzdělávání	678	-48%	61%
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	975	-47%	48%
Ubytování, stravování a pohostinství	485	-50%	46%
Zemědělství, lesnictví, rybářství	651	-37%	23%

Zdroj dat: Eurostat

V evaluaci sektorů hraje značnou roli jejich vnitřní heterogenita. Detailní analýza na úrovni jednotlivých firem, na základě dat Českého statistického úřadu, ukazuje, že rozdíly v uvnitř jednotlivých odvětví (porovnání 20. a 90. percentilu jednotlivých subjektů) jsou mnohem vyšší, než rozdíly v celkové produktivitě mezi jednotlivými odvětvími.

Například, zatímco na úrovni odvětví je produktivita práce odvětví výroby PC a elektroniky přibližně 2,2 krát vyšší než produktivita práce v odvětví zpracování dřeva a papíru, rozdíly mezi 90. a 20. percentilem v rámci jednotlivých odvětví jsou někdy až desetinásobné. Rozdíly vytváří řada faktorů: od úrovně automatizace firmy po schopnost najít si ve svém odvětví specializovanou mezeru na trhu, ve které je schopná získávat vyšší marži.

Průměrná produktivita sektorů, ilustrace

V tisících Kč na zaměstnance a rok

Sektor/ subsektor	Průměr	20. percentil	50. percentil	90. percentil	99. percentil	90./20. percentil
Stavebnictví	672	109	281	791	2,476	**7.3**
Profesní, výzkumné a technické aktivity	754	113	347	1,118	3,957	**9.9**
Zpracování dřeva a papíru	650	44	177	459	1,474	**10.4**
Výroba PC a elektroniky	1,404	226	520	1,455	5,406	**6.4**
Automobilový	1,222	274	499	1,081	2,064	**3.9**
Nejlepší/nejhorší	**2.2**	**6.2**	**2.9**	**3.2**	**3.7**	

Zdroj: vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

[1] Země západní Evropy: Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Lichtenštejnsko, Německo, Nizozemí, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko

Část 2: Národní plán obnovy v širších souvislostech

a. Cíle Národního plánu obnovy

Cílem Národního plánu obnovy je kromě krátkodobého posilování odolnosti a oživení ekonomiky zvyšování ekonomické prosperity a kvalitu života v delším horizontu.

Ekonomická prosperita, reflektovaná HDP a zaměstnaností, se primárně odráží v příjmech obyvatel a sekundárně v dostupnosti a kvalitě veřejných služeb. Ve výsledku tak roste životní úroveň země.

Kvalitu života ovlivňuje řada dalších faktorů, například zdraví, životní prostředí, bezpečnost a sociální soudržnost. Velká část hodnoty těchto faktorů přitom není zahrnuta v ekonomických indikátorech.

Ve středně a dlouhodobém horizontu je růst HDP určen růstem produktivity a zaměstnaností. Česká ekonomika se vyznačuje dlouhodobě dobrou mírou participace obyvatel a nízkou nezaměstnaností se dokonce řadí mezi světovou špičku. Proto je urychlení růstu produktivity práce prakticky jedinou možností, jak dlouhodobě posílit ekonomickou prosperitu ČR.

Národní plán obnovy tedy cílí na zvyšování produktivity a udržení zaměstnanosti. Další zvyšování zaměstnanost není kvůli její vysoké úrovni prioritou na rozdíl od jiných členských států EU. Na makroekonomické úrovni usiluje o posílení konkurenceschopnosti nikoli formou cenové konkurence, ale rychlou digitalizací, budováním chytré infrastruktury a tzv. zelenou tranzicí včetně snižování energetické a materiálové náročnosti.

Na úrovni firem je cílem posun do aktivit s vyšší přidanou hodnotou směrem do předvýrobních a povýrobních aktivit či do specializovaných vysokomaržových výrobních segmentů. Národní plán obnovy tento posun urychlí posílením výzkumu, vývoje a inovací, podporou malých a středních podniků a podnikání a zvyšováním kvalifikace lidí.

Národní plán obnovy zohledňuje megatrendy, popsané v následující kapitole, které změní řadu odvětví a vyžádají si strukturální změny v ekonomice.

b. Megatrendy ovlivňující Českou republiku

Ekonomiku ČR v následujících letech ovlivní globální megatrendy, které změní řadu odvětví. Tyto megatrendy, budou-li správně využity, představují velkou příležitost k růstu produktivity. Zároveň bude třeba zajistit, aby strukturální změny, které megatrendy v ekonomice vyvolají, neohrozily zaměstnanost. Megatrendy, které Východiska Národní plán obnovy, zahrnují:

Megatrend	Implikace pro Národní plán obnovy
Vznik nových odvětví Nové technologie přinesou vznik nových odvětví ekonomiky a vyústí v nahrazení stávajících obchodních modelů a změnu podnikatelského prostředí i společenských vzorců chování. Příkladem může být již probíhající nástup eCommerce a vznik platforem kombinujících obchod s finančními službami. Nové technologie zahrnují například, nanotechnologie, biotechnologie a genetiku, prvky digitalizace a tzv. Průmyslu 4.0, včetně technologií jako jsou 5G sítě, internet věcí, digitální dvojče, autonomní řízení, 3D tisk nebo umělá inteligence.	Využít příležitost pro firmy ke vstupu do vysokomaržových odvětví a růstu produktivity. Podpořit inovativní prostředí, ve kterém je zajištěný přístup k inovativně smýšlejícím kvalifikovaným lidem, kteří mohou být u zrodu nově vznikajících technologií. Hlavní pilíře NPO: - Vzdělávání a trh práce - Výzkum, vývoj a inovace.
Automatizace práce Automatizace práce v rámci Průmyslu 4.0 bude rychle postupovat. Menší váha ceny lidské práce ve výrobě způsobí ztrátu výhody levné pracovní síly v české ekonomice. Aby si firmy udržely konkurenceschopnost, budou muset přistoupit k rychlé automatizaci. Ta sice umožní zvýšit produktivitu, ale ovlivní velký počet zaměstnanců, kteří se budou muset naučit nové dovednosti nebo potenciálně změnit zaměstnání.	Vytvořit robustní systém rekvalifikací pro pomoc zaměstnancům, kteří v důsledku automatizace budou muset změnit svoji práci. Hlavní pilíře NPO: - Vzdělávání a trh práce
Dekarbonizace ekonomiky Zvládnutí klimatické změny bude vyžadovat splnění náročných cílů spojených s redukcí produkce skleníkových plynů zvýšením podílu využívání bezemisních zdrojů energie. Rozvoj nízkoemisní ekonomiky, která je založena na službách, spolu s odpovědným nakládáním s přírodními zdroji se proto jeví jako klíčový faktor. Rozvoj nízkoemisní ekonomiky souvisí	Urychlit dekarbonizaci české ekonomiky směrem k dosažení cílů EU pro rok 2030 a 2050. Primárně akcelerovat dekarbonizaci v těch oblastech, kde je ekonomicky návratná a zároveň je schopná podpořit růst ekonomiky mobilizací privátního kapitálu a zvýšením zaměstnanosti Hlavní pilíře NPO:

navíc nejen se změnou klimatu, ale také s nezbytností omezení emisí zdraví škodlivých znečišťujících látek.	- Fyzická infrastruktura a zelená tranzice
Stárnutí populace Demografický vývoj ovlivňuje trh práce, na kterém ubývá osob v produktivním věku, a zatěžuje důchodový systém. Rostoucí průměrný věk občanů dále ovlivní sektory sociální a zdravotní péče, kde vyvolá nárůst potřeby zaměstnanců.	Zvýšit kapacitu a efektivitu zdravotnictví a posílit oblast prevence včetně zvyšování produktivity digitálními technologiemi (např. telemedicína). Využít digitalizaci pro zvýšení participace starších generací v ekonomice, což si ovšem vyžádá posílení digitálních schopností těchto demografických skupin. Hlavní pilíře NPO: - Zdraví a odolnost obyvatelstva - Vzdělávání a trh práce - Digitální transformace

Pandemie pak globálně urychlila řadu ekonomických trendů, které porostou na důležitosti i v ČR, například:

Trend	**Implikace pro Národní plán obnovy**
Prohlubování rozdílu mezi úspěšnými a neúspěšnými firmami Úspěšné firmy výrazně získávají na síle a tento vývoj rychle ovlivní velmi otevřenou ekonomiku ČR. Česká ekonomika je přitom z velké části závislá na mezinárodních firmách. Mezi globálně největšími firmami, 20 % nejvýkonnějších firem zvýšilo v krizi svou ekonomickou přidanou hodnou (EVA – Economic Value Added, tj. čistý zisk snížený o cenu investovaného kapitálu) o 35 % zatímco 20 % globálně nejméně výkonných podniků prohloubilo své ztráty (negativní EVA) o 50 %.	Posílit šanci českých firem dostat se mezi globální vítěze. Zvýšit přidanou hodnotu jak českých tak mezinárodních firem zlepšením schopností získat kvalifikovanou pracovní sílu, která může být zároveň dobře propojena se zbytkem světa. Hlavní pilíře NPO: - Digitální transformace - Vzdělávání a trh práce
Akcelerace digitálních služeb V ČR výrazně vzrostl podíl občanů, kteří využívají digitální služby o více než polovinu (z 55 % na 83 %). V USA narostl podíl e-commerce za 3 měsíce více než za předchozích 10 let a rychlý nárůst je pravděpodobný i v ČR – i vzhledem k tomu,	Zlepšit úroveň digitálního prostředí (konektivita, regulace, digitální komunikace s úřady a obchody). Posílit digitální schopnosti pracovní síly. Podpořit firmy,

že už dnes patříme v oblasti e-commerce mezi premianty EU a díky limitacím způsobeným pandemií koronaviru lze očekávat další akceleraci tohoto trendu.	které mají možnost stát se mezinárodními premianty v oblasti digitálních služeb. Hlavní pilíře NPO: - Digitální transformace - Vzdělávání a trh práce - Výzkum, vývoj a inovace

c. Alokace nových finančních programů EU

Na mimořádném jednání Evropské rady (ER) ve dnech 17. - 21. července 2020 byly přijaty závěry ER, které politicky stvrdily shodu na víceletém finančním rámci EU pro roky 2021 - 2027 (VFR) a na tzv. Plánu obnovy (*Next Generation EU*, NGEU). Ke konečné shodě na balíku dojde až po dokončení jednání s Evropským parlamentem (EP), která aktuálně běží.

VFR byl schválen v celkové výši 1 074[2] mld. EUR.

NGEU, který VFR nově doplňuje, dosahuje výše 750 mld. EUR, z toho 390 mld. EUR jsou granty, 360 mld. EUR půjčky.

Celková alokace pro ČR v obálkových programech jak z VFR, tak NGEU na příští období bude podle aktuálních odhadů činit přibližně 35,7 mld. EUR (39,9 mld. EUR v běžných cenách[3]), které představují 964 mld. korun.

Výdajová strana VFR zahrnuje zejména tradiční nástroje jako společnou zemědělskou politiku (přímé platby a program rozvoje venkova), politiku soudržnosti (koheze) či přímo řízené programy (například Nástroj na propojení Evropy, Horizont Europe, Erasmus). Oproti tomu NGEU obsahuje některé zcela nové nástroje, které nebyly dosud nikdy implementovány a jimž proto vláda věnuje zvýšenou pozornost[4].

Jedná se zejména o tyto nástroje:

- Facilita na podporu oživení a odolnosti (RRF)
- Fond pro spravedlivou transformaci (JTF)
- REACT-EU (koheze)
- Program rozvoje venkova

Délka implementace (jak z hlediska závazků, tak plateb) jednotlivých nástrojů se liší, není nutně navázaná na celé rozpočtové období budoucího VFR. Některé programy jsou navíc komplementární, část prostředků jednoho a toho samého nástroje pochází z VFR, druhá pak z NGEU.

Pro jejich čerpání je třeba nastavit implementační strukturu, přičemž gesčně odpovědné resorty se nutně neshodují s těmi, kdo jsou odpovědní za ještě stále běžící vyjednávání příslušné legislativy. U RRF a JTF také bude nutné vypracovat národní implementační plány, které musí být schváleny v dialogu s Evropskou komisí (EK).

Níže jsou uvedeny podrobnosti k jednotlivým programům, jejichž přesné nastavení však bude známo až po dojednání sektorové legislativy, která je nyní ve spolurozhodovací proceduře mezi Radou a EP.

---

[2] Částky jsou uváděny ve stálých cenách roku 2018, pro účely implementace budou alokace přepočítány na běžné ceny použitím 2% deflátoru.

[3] Běžné ceny jsou uváděny vždy jen u částek v EUR, tj. přepočet na koruny je uveden vždy jen ve vztahu ke stálým cenám 2018

[4] Současně však navyšuje i některé nástroje stávající (program rozvoje venkova).

Facilita na podporu oživení a odolnosti (RRF)

Odhadovaná alokace na granty pro ČR dosahuje 6,746 mld. EUR, 7,341 mld. EUR v běžných cenách (cca 172 mld. korun, v běžných cenách cca 198 mld. Kč při kurzu 27 korun/EUR). Pro roky 2021 - 2022 jde o 3,301 mld. EUR, 3,538 mld. EUR v běžných cenách, tj. 89 mld. korun. Odhad alokace pro poslední rok 2023[5], kdy je možno závazkovat, činí 3,444 mld. EUR, 3,802 mld. EUR v běžných cenách, tj. 92,9 mld. korun.

Dále bude mít ČR možnost čerpat půjčky do výše 15,4 mld. EUR (405 mld. korun), ty jsou komplementární ke grantům. Není stanoveno žádné povinné národní spolufinancování.

EK poskytne ČS v návaznosti na schválení národního plánu předfinancování ve výši 10 % již v roce 2021, které bude vypočteno ze 100 % celkové výše finančního příspěvku schváleného NPO, tj. pro ČR z částky 6,746 mld. EUR, 7,341 mld. EUR v běžných cenách. Všechny závazky musí být učiněny do konce roku 2023 (70 % prostředků alokace RRF dokonce jen do konce roku 2022, 30 % z nich pak v roce 2023). Žádat o platby má být možné nejpozději do srpna 2026. Zpětně způsobilé budou rovněž výdaje od 1. února 2020 na opatření spadající do oblasti působnosti RRF, naplňující její obecné cíle, resp. splňující její posuzovací kritéria.

Nástroj je v přímém řízení EK, jíž budou členské státy předkládat své národní plány (na podporu) oživení a odolnosti (NPO) v rámci evropského semestru.

Cílem je financovat z RRF v rámci NPO strukturální reformy a veřejné investice. Plán musí reflektovat specifická doporučení Rady pro ČR z let 2019 a 2020 v rámci evropského semestru, opatření musí přispět k budování odolnosti a k digitální a zelené transformaci. Plán musí být rovněž v souladu s Dohodou o partnerství, plánem spravedlivé územní transformace (v rámci JTF), vnitrostátním plánem v oblasti klimatu a energetiky (tzv. klimaticko-energetickým plánem) a Národním programem reforem (NPR). Pro rok 2021 předpokládá EK, že členské státy odevzdají svůj NPO i NPR souběžně v rámci jednoho dokumentu.

Celkem 37 % výdajů NPO musí podporovat klimatickou tranzici, dalších 20 % pak tu digitální. U klimatu se bude příspěvek opatření v rámci NPO k plnění cíle vypočítávat dle metodiky plynoucí z nařízení o společných ustanoveních v kohezní politice.

První předběžný návrh NPO lze předložit EK ke konzultaci již od 15. října 2020, oficiálně je třeba plán odevzdat EK od 1. ledna nejpozději však do 30. dubna 2021. Plány budou připraveny na roky 2021 - 2023 s tím, že je možná jejich aktualizace v roce 2022, až bude známá přesná alokace daného členského státu na rok 2023 (alokace na 2021 - 2022 je dle klíče EK s nezaměstnaností, pro rok 2023 je počítána dle propadu HDP v letech 2020 a 2021).

EK vyhodnotí plány dle posuzovacích kritérií stanovených nařízením o RRF, Rada následně schvaluje (pozitivně EK posouzené) národní plány členských států kvalifikovanou většinou (QMV). Platby budou vypláceny teprve až na základě plnění cílů a milníků daných plánem, které bude opět hodnoceno EK, která má vzít při svém rozhodování v potaz stanovisko příslušného výboru Rady. V případě sporu ČS o jejich reálné plnění jej lze přenést na úroveň ER. Po letní přestávce poskytla EK členským státům v rámci sdělení k implementaci RRF vzory a pokyny/vodítka pro přípravu plánů a jejich kýženou strukturu. Gestorem nařízení RRF, u kterého došlo k nalezení politické podpory pro přijetí obecného přístupu Rady dne 6. října 2020, je Úřad vlády (Sekce pro evropské záležitosti).

[5] Na základě dat z letní ekonomické předpovědi Komise.

d. Pilíře Národního plánu obnovy

Vzhledem k popsané důležitosti zvyšování produktivity práce, k nastávajícím megatrendům a k požadavkům Evropské unie je Národní plán obnovy postaven na šesti pilířích. Pilíře vytváří podmínky pro rozvoj odvětví ekonomiky, reagují na specifická doporučení Evropské komise pro posílení hospodářského růstu, adresují témata udržitelného rozvoje, vč. dekarbonizace, digitalizace a podpory nejslabších regionů:

- **Digitální transformace** – která zajistí konektivitu pracovní síly odkudkoli v zemi a digitální komunikací s úřady sníží administrativní zátěž pro firmy
- **Fyzická infrastruktura a zelená tranzice** – které zajistí zlepšený pohyb produktů s okolními zeměmi a zároveň napomůžou zlepšování životního prostředí
- **Vzdělávání a trh práce** – které pomohou přilákat kapitál, firmy, a které pomohou transformovat hospodářství
- **Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na Covid** – které pomohou snížit náklady firem a zvýší kvalitu života občanů zjednodušeno komunikací se státem
- **Výzkum, vývoj a inovace** – které podpoří transformaci hospodářství zevnitř naší země
- **Zdraví a odolnost obyvatelstva** – které celkově zvýší kvalitu života v zemi a zároveň posílí odolnost pracovní síly

Vzhledem k nezbytnosti digitální a zelené transformace ekonomiky budou ve všech prioritních oblastech Národního plánu obnovy podporována inovativní řešení založená na výsledcích výzkumu, ve vhodných případech zahrnující výzkumnou a vývojovou fázi realizovaných řešení.

Všechny pilíře Národního plánu obnovy jsou detailně rozepsány v části 3.

e. Požadavky pro Národní plán obnovy

Aby mohla ČR, stejně jako ostatní členské státy EU, čerpat z Facility na podporu oživení a odolnosti, musí nejprve připravit a obhájit Národní plán obnovy (NPO). NPO je sestavován jako výběr prioritních aktivit a iniciativ, které byly vybrány tak, aby zároveň reagovaly na požadavky EU, kterými jsou:

Financovatelnost v krátkodobém horizontu (implementace začínající v období 2020-2023);

- Efektivní řešení oblastí, které byly definovány v prioritách Evropského semestru (viz níže) a v rámci tzv. vlajkových iniciativ;
- Systematické řešení dvojí tranzice (digitální a zelené);
- Efektivní řešení krize – zajištění návratu k ekonomickému růstu a zaměstnanosti.

Následující tabulka shrnuje pokrytí požadavků specifických doporučení Rady EU v Národním plánu obnovy:

Požadavek CSR	Zahrnutí v NPO nebo jiných intervencích ČR
Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému	V únoru 2019 zahájila svou činnost Komise pro spravedlivé důchody jako poradní orgán ministryně práce a sociálních věcí. Komise se během svých jednání věnovala řadě závažných problémů českého důchodového systému - rozdílům mezi důchody žen a mužů, zajištění dřívějších důchodů osobám ve fyzicky náročných profesích a nízké efektivitě doplňkových penzijních schémat. Od září je činnost komise téměř plně věnována výraznější parametrické reformě důchodového systému, která spočívá ve vytvoření robustního - nultého - solidárního pilíře a plně pojistného - prvního - pilíře důchodového systému. V lednu 2020 byly představeny tři možné varianty nastavení, které se liší nastavením jednotlivých parametrů a také očekávaným dopadem na veřejné finance. Dlouhodobé dopady uvažovaných variant se pohybují od poklesu výdajů v rozsahu přibližně 0,5 % HDP po zvýšení výdajů o 1,5 % HDP. OECD připravilo studii mapující situaci v českém důchodovém systému včetně variant návrhu jeho reformy. Vzhledem k tomu, že v současnosti nebylo dosaženo politické shody na základních parametrech reformy v oblasti důchodového systému, Východiska Národního plánu obnovy tuto oblast specificky neadresují. Bude probíhat diskuse, jakým způsobem bude toto doporučení do finálního znění Národního plánu obnovy zapracováno.
Přijmout projednávaná protikorupční opatření	Není zahrnuto do NPO. Návrh zákona o lobbování a související změnový zákon (sněmovní tisky č. 565 a 566) byly po schválení vládou postoupeny Poslanecké sněmovně a nyní čekají na své projednání v 1. čtení. Návrh zákona o ochraně oznamovatelů a související změnový zákon jsou připraveny k projednání vládou.
Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin	V rámci NPO je pokryto v komponentě „Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce“. Trh práce v ČR i v době před pandemií vykazoval relativně nízkou zaměstnanost žen s dětmi – jak kvůli nízké nabídce služeb péče o děti do 3 let, tak genderovým rozdílům v zaměstnanosti a odměňování. Opatření vlády se zaměřují na podporu dostupnosti služeb předškolní péče, rovného odměňování, zvýšení flexibility rodičovského příspěvku a zlepšení nabídky pružných forem zaměstnávání. ČR/MPSV dlouhodobě podporuje zaměstnanost rodičů, žen s malými dětmi zejména prostřednictvím zvyšování kapacit a místní i finanční dostupností předškolních služeb péče o děti. I přes postupný nárůst kapacit v dané oblasti však zůstává nedostatek míst v předškolních zařízeních zejména pro děti mladší 3 let a i pro děti starší v oblastech kolem velkých měst. MPSV podporuje službu **péče o dítě v dětské skupině** (zákon č. 247/2014 Sb. o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů), od začátku roku 2016 byl rovněž zahájen projekt **Podpora**

	implementace dětských skupin. V dětských skupinách je zaručena kvalita poskytované péče, neboť je stanoven například maximální počet dětí ve třídě i na pečující osobu, odborná kvalifikace pečujících osob, plán výchovy a péče, či hygienické požadavky. Aktuálně je připravena novela zákona o dětské skupině, která je projednávána v PSP ČR. Novela má zavést změnu názvu dětské skupiny na „jesle“, financování ze státního rozpočtu a nastavit závazné ukazatele kvality péče pomocí standardů kvality. MPSV eviduje cca 1100 dětských skupin s počtem cca 16 000 míst. Celkový objem financí čerpaných z Evropského sociálního fondu na rozvoj dětských skupin činil v roce 2019 921,3 mil. Kč. MPSV pokračuje v realizaci systémového projektu **„Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“**, který je financovaný z Evropského sociálního fondu. Mikrojesle jsou veřejným zařízením péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v malém kolektivu maximálně čtyř dětí. Poskytovatelem mikrojeslí může být obec, příspěvková organizace obce či nestátní nezisková organizace. Kromě pilotního ověření nové služby mikrojeslí a metodické podpory poskytovatelům se projekt také zaměřuje na zhodnocení a návrh vzdělávání pečujících osob o nejmenší děti do zahájení povinné školní docházky. V r. 2016 z Evropského sociálního fondu Operačního programu Zaměstnanost bylo podpořeno 72 mikrojeslí v celkové částce 135 milionů korun. Díky novým výzvám č. 69 a 70 na zač. r. 2019 bylo celkově podpořeno 102 mikrojeslí v částce 253 milionů korun, převážná většina pokračuje z výzvy č. 126 a 127 a navíc vznikne 40 nových zařízení. Operační program Zaměstnanost podporuje také mimoškolní péči o děti mladšího školního věku, která je důležitým prvkem pro integraci dětí ze znevýhodněného prostředí a působí jako prevence negativních sociálních jevů. Daná opatření jsou v souladu s Koncepcí rodinné politiky z roku 2017 a jsou opětovně zdůrazněna i v Aktualizované koncepci rodinné politiky z loňského roku (předložena Vládě, ale neprojednána). K podpoře zaměstnávání žen s malými ženami slouží i naplňování Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 – 2020 a na ni navazujících intervencí (např. plnění Akčního plánu pro rovnost žen a mužů 2019 – 2020). K souvisejícím intervencím patří např. podpora aktivního otcovství a rovnoměrného rozdělení rolí v rodině či podpora flexibilních forem práce. Další rámec pro intervence v této oblasti nastavuje připravovaná Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030.
Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání	Pokryto v komponentě 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace
Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu, a zejména její udržitelnost	Pokryto v komponentě 2.1 Udržitelná a bezpečná doprava
Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na digitální infrastrukturu	Pokryto v komponentě 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě
Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky, včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly	Pokryto v komponentách 2.2 Snižování spotřeby energie, 2.3 Přechod na čistší zdroje energie, 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší a 2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda
Snížit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality	Snížení administrativní zátěže pro investice – pokryto v komponentě 1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení, včetně podmínek širší digitalizace veřejné správy. Podpora soutěže více založené na kritériích kvality oblasti zadávání veřejných zakázek - jsou uveřejňovány metodiky pro zadavatele, týkající se hodnocení nabídek na více kritérií, jsou zpracovávány metodiky sociálně zodpovědného zadávání, které je postaveno na vícekriteriálním hodnocení. MMR také provádí vzdělávací program k veřejným zakázkám, kde jsou veřejnosti (zadavatelům a dodavatelům) na seminářích

	vysvětlováno a prezentováno vícekriteriální hodnocení nabídek – a to jak v běžných seminářích k zadávání veřejných zakázek, tak ve speciálním bloku, který je věnován ekonomickému hodnocení nabídek.
Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému	Strategickým rámcovým plánem, který má pomoci ČR se během dvanácti let posunout mezi nejinovativnější země Evropy, je Inovační strategie ČR 2019–2030 (IS). Formuluje význam dvou základních instrumentů budoucí prosperity – výzkumu, vývoje a inovací na jedné straně a digitalizace na druhé straně a jejich podporou směřuje hospodářství ČR k budoucí prosperitě. Podstata IS spočívá v průniku resortních koncepcí a strategií, kterými stát definuje konkrétní cíle v oblastech jako digitalizace, strategie chytré specializace, infrastruktura, ochrana duševního vlastnictví a dalších. Jednotlivé pilíře představují soubor opatření v konkrétní problematické oblasti, přičemž skutečně klíčové a průřezové nástroje protínají více pilířů. V prosinci 2019 vláda schválila systém řízení a koordinace IS, který je postaven na konkrétních opatřeních u každého z pilířů, nastiňuje termíny jejich postupné realizace a zároveň obsahuje souhrn již realizovaných projektů. Dokument také konstatuje rozdělení kompetencí u dvou hlavních aktérů IS, kde RVVI připadá řídící a koncepční role, MPO role výkonná a koordinační. Mezi realizované projekty patří například snižování administrativní zátěže v systému podpory výzkumu, vývoje a inovací (k této problematice byla ustavena pracovní skupina pod vedením místopředsedy RVVI, která probírá potřebná opatření), program The Country For The Future cílící na vznik inovativních firem - high-tech start-upů (MPO); realizace Národní strategie umělé inteligence (MPO); novela pro pravidla daňových odpočtů na VaV (MF); a další projekty realizované MŠMT, MD, ÚPV, TA ČR a dalšími. Strategický rámec pro rozvoj všech složek VaVaI v ČR představuje národní politika VaVaI. V období 2019 – 2020 probíhala průběžně realizace opatření aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR pro období 2019–2020. Současně byla připravována nová Národní politika na období 2021+, která ve struktuře IS představuje jeden z nástrojů plnění cílů v pilíři Financování a hodnocení výzkumu a vývoje. Nová Národní politika VaVaI 2021+ byla vládou schválena v červenci 2020 a reaguje rovněž na rizika a hrozby globální povahy 21. století prostřednictvím nově navrženého opatření s cílem podpořit specifické výzkumné programy relevantní pro oblasti definovaných hrozeb s celospolečenským dopadem. Jeden z hlavních nástrojů řízení systému VaVaI představuje Metodika 17+, schválená vládou v únoru 2017, jejímž smyslem je změna systému hodnocení výzkumných organizací spočívající v přechodu ze systému založeného na kvantitě k hodnocení kvality a dopadů výsledků výzkumu a vývoje. Metodika 17+ byla dopracována pro všechny moduly hodnocení v segmentu vysokých škol a byla zahájena implementace prvního komplexního hodnocení počínající na podzim 2019 a končící v roce 2021. V první polovině roku 2020 byla dokončena příprava rozsáhlé novely zákona o podpoře VaVaI, která zakotvuje mj. podporu inovací, zavedení i jiných než dotačních nástrojů podpory VaVaI, zjednodušení a zvýšení flexibility systému podpory VaVaI, atd. K novele zákona proběhlo mezirezortní připomínkové řízení a v současné době probíhá proces dokončení jejího předložení vládě ke schválení.
Přijmout opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení (obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu)	ČR přijala celou řadu opatření směřujících k mitigaci zdravotních a hospodářských dopadů pandemie COVID-19 a jí vyvolaných celospolečenských socioekonomických důsledků. Z přímé pomoci bylo alokováno téměř 250 mld. Kč, tj. 4,5 % HDP, ve formě: a) daňových opatření včetně pojistného (kompenzační bonusy pro OSVČ, osoby na DPP/DPČ, malá s.r.o., loss carryback, plošné prominutí záloh, snížení DPH a silniční daně, prominutí záloh na sociální a zdravotní pojistné pro OSVČ, prominutí pojistného na sociální pojištění placeného zaměstnavatelem pro menší podnikatele …), b) transferů a plateb souvisejících se zdravotnictvím (stabilizace systému veřejného zdravotního pojištění prostřednictvím navýšení platby za státního pojištěnce, centrální nákupy ochranných pomůcek a zdravotnického materiálu apod.), c) sociálních transferů (prodloužení a zvýšení ošetřovného včetně ošetřovného OSVČ, cenová kompenzace poživatelů dávek důchodového pojištění), d) přímé podpory firem (programy Antivirus A a B, program COVID-nájemné, COVID-ubytování, Úvěr COVID I, úvěry z PGRLF, lázeňství)

	K tomu byly provedeny individuální úprav záloh na DPFO a DPPO, posunutá podání či odklad EET v celkové odhadované výši za více než 25 mld. Kč (0,5 % HDP), nebo odloženy splátky jistiny, případně i úroků u úvěrů v objemu 300 mld. Kč. A v neposlední řadě byly schváleny dva velké záruční programy (COVID III a COVID Plus), které dohromady s dalšími produkty ČMZRB a pojistnou kapacitou EGAP tvoří 860 mld. Kč (15,5 % HDP). Důsledkem schválených opatření je nejenom omezený odhadovaný propad ekonomiky, ale i jeho efekty do rozpočtů domácností, firem, stejně jako řady dílčích částí veřejných rozpočtů.
Pokud to hospodářské podmínky povolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice	Dne 27. dubna nabyl účinnosti zákon, který upravil zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti způsobem, jenž zaručuje kompatibilní trajektorii konsolidace veřejných financí ČR s nařízeními Rady, kterými se provádí evropský Pakt o stabilitě a růstu. Konsolidace strukturálního salda sektoru vládních institucí bude probíhat alespoň o 0,5 procentního bodu meziročně, aby bylo dosaženo střednědobého rozpočtového cíle, platného pro Českou republiku, způsobem, který nenaruší křehké oživení české ekonomiky ve světě celosvětových rizik a nejistot. Současně již pro rok 2020 byla novelami zákona o státním rozpočtu České republiky postupně navyšována částka kapitálových výdajů na rekordní úroveň. Obdobná výše podpořená prostředky z Next Generation EU je plánována i v následujících letech.
Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví	Pokryto v komponentě 6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče
Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností a přístupem k digitálnímu učení	Opatření je naplňováno v souladu se Strategií politiky zaměstnanosti do roku 2020 prostřednictvím realizace aktivní politiky zaměstnanosti a v rámci plnění opatření Analýzy nabídky a poptávky na trhu práce. Nástroje a opatření APZ jsou dlouhodobě součástí politiky zaměstnanosti, vymezené v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a rovněž jsou pilotovány nové či inovativní nástroje APZ. Dochází k jejich modernizaci a lepšímu zacílení ve prospěch nejvíce znevýhodněných osob. Oblast rozvoje dovedností je podporována konkrétně prostřednictvím realizace rekvalifikací a projektů podporujících vzdělávání zaměstnanců ve firmách. Rozvoj digitálních kompetencí je podporován prostřednictvím implementace opatření Akčního plánu Strategie digitální gramotnosti České republiky na období 2015 až 2020. Jedním z konkrétních realizovaných projektů v oblasti podpory rozvoje digitálních kompetencí, je projekt DigiKatalog, v rámci kterého je vytvářen smart online systém, který umožní každému ověřit si úroveň přenositelných digitálních kompetencí a na základě toho mu budou nabídnuty relevantní vzdělávací kurzy. V rámci NPO bude pokryto v komponentě „Efektivizace služeb v gesci MPSV“.
Podpořit malé a střední podniky zajištěním podpory likvidity využíváním finančních nástrojů, snížením administrativní zátěže	Projekty digitalizace v oblasti snižování administrativní zátěže jsou pokryty v komponentě 1.2 Digitální systémy veřejné správy Opatření, které připravila vláda ČR, byla zaměřená jak na přímou podporu, tak i na zajištění likvidity (viz text výše).
V souvislosti s podporou MSP zlepšit elektronickou veřejnou správu	Pokryto v komponentách 1.1 Digitální služby občanům a firmám, 1.2 Digitální systémy veřejné správy, 1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení a 4.2 Digitální přístup k justici
Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení	Pokryto v komponentě 4.1 Centrum podpory veřejných investic v regionech
Zaměřit investice na digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie	Pokryto v komponentě 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě

Zaměřit investice na ekologickou transformaci, zejména na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech	Pokryto v komponentách 2.1 Udržitelná a bezpečná doprava, 2.2 Snižování spotřeby energie, 2.3 Přechod na čistší zdroje energie, 2.4 Rozvoj čisté mobility, 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší a 2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda
Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje	Pokryto v komponentách 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie a 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe
Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost systému zdravotní péče	Česká republika provádí klíčové strukturální reformy ke zlepšení efektivity poskytování zdravotních služeb, potažmo k finanční udržitelnosti systému, jedná se především o: • zajištění maximálního pokrytí, kvality a dostupnosti primární péče prostřednictvím probíhající reformy primární péče, • nastavení cen zdravotních služeb, monitoringu a úhrad, produktivity a ekonomického srovnávání skrze nový CZ-DRG systém, • podporu sdílení zdravotních údajů v souladu s pravidly o jejich dostupnosti a použití a zajištění datové interoperability v rámci digitalizace zdravotnického systému ČR, • v neposlední řadě nedávné navýšení platby za státního pojištěnce vytvořilo další silný zdroj příjmů pro dlouhodobou fiskální udržitelnost zdravotnictví. Pro úspěšné hodnocení a měření dopadů výše uvedených aktivit podniká ČR kroky vedoucí k vytvoření systému hodnocení výkonnosti systému zdravotní péče v ČR (HSPA).

f. Celkové investice v rámci Národního plánu obnovy

Následující tabulka ukazuje celkové investice zahrnuté v rámci Národního plánu obnovy, včetně indikativního předběžného přehledu úrovně „zelených“ a „digitálních“ investic na základě požadavků EU. Podíl těchto investic bude zpřesňován v průběhu dalších příprav NPO.

Jednotka	*mld. Kč*	*%*	
Metrika	*Výdaje celkem (přibližná alokace)*	*Průměrný podil digitálních iniciativ*	*Průměrný podíl zelených iniciativ*
1. Digitální transformace	**25,040**		
1.1 Digitální služby občanům a firmám	4,240	100%	0%
1.2 Digitální systémy veřejné správy	2,800	100%	0%
1.3 Digitální vysokorychlostní sítě	4,400	100%	0%
1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie	5,000	100%	0%
1.5 Digitální transformace podniků	1,600	100%	0%
1.6 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	2,500	40%	0%
1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	4,500	100%	0%
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice	**118,100**		
2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	36,000	18%	81%
2.2 Snižování spotřeby energie	6,000	0%	100%
2.3 Transformace průmyslu a přechod na čistší zdroje energie	7,660	0%	100%
2.4 Rozvoj čisté mobility	9,440	0%	100%
2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší	19,000	0%	100%
2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu	15,000	0%	100%
2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda	5,000	0%	40%
2.8 Podpora investic v průmyslu a podnikání	20,000	0%	0%
3. Vzdělávání a trh práce	**23,060**		
3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace	5,500	100%	0%
3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů	11,560	0%	0%
3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	6,000	40%	0%
4. Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na Covid	**31,940**		
4.1 Centrum podpory veřejných investic v regionech	2,490	40%	0%
4.2 Digitální přístup k justici	1,150	100%	0%
4.3 Zabezpečení spolehlivého a bezpečného ukládání archiválií	1,300	40%	0%
4.4 Podpora kompenzací v sektorech postižených krizí	27,000	0%	0%
5. Výzkum, vývoj a inovace	**12,500**		
5.1 Excelentní výzkum a vývoj ve veřejném zájmu	5,000	0%	0%
5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	7,500	40%	0%
6. Zdraví a odolnost obyvatel	**14,960**		
6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	4,960	40%	0%
6.2 Posílení systému prevence ve zdravotnictví	10,000	0%	0%
TOTAL	**225,600**	**20%**	**38%**

g. Systém rozpočtování a kontroly prostředků z Nástroje na podporu oživení a odolnosti

1. Rozpočtování a předfinancování prostředků

Již při přípravě návrhu státního rozpočtu České republiky na rok 2021 byl pro vznikající Nástroj na podporu oživení a odolnosti zřízen ve státní pokladně kód nástroje s číslem 17000. Nástrojem je možné rozpočtovat prostředky v příjmech i výdajích příslušné rozpočtové kapitoly.

V aktuálním rozpisu parametrů návrhu státního rozpočtu na rok 2021 jsou rozpočtovány ve výdajích prostředky ve výši 16,2 mld. Kč (15 mld. Kč v kapitole Ministerstvo dopravy a 1,2 mld. Kč v kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj). V příjmech jsou rozpočtovány prostředky ve výši 41,2 mld. Kč (40 mld. Kč v kapitole Ministerstvo dopravy a 1,2 mld. Kč v kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj).

V případě, že nedojde k narozpočtování prostředků během přípravy rozpočtu, a bude žádoucí tak učinit v průběhu roku, musí být vždy realizováno souvztažným zvýšením příjmů a výdajů dané kapitoly. V tomto ohledu se tedy s prostředky Nástroje na podporu oživení a odolnosti zachází na výdajové straně shodně, jako s prostředky z operačních programů, kdy předfinancování ze státního rozpočtu umožňuje kapitole realizovat rozpočtované výdaje již od začátku roku.

2. Proplacení prostředků Evropskou komisí

Předfinancované prostředky budou po splnění vytyčených a odsouhlasených milníků v Národního plánu obnovy odeslány Evropskou komisí na příjmový účet dané kapitoly.

Pozn.: Pokud by však Evropská komise trvala pouze na jednom bankovním účtu za členskou zemi, na který bude svodně posílat prostředky za všechny schválené reformy, měl by takový účet spravovat gestor Národního plánu obnovy, tedy Ministerstvo průmyslu a obchodu. Jako nejvhodnější se jeví varianta, aby Ministerstvo průmyslu a obchodu přijímalo prostředky z Nástroje na podporu oživení a odolnosti na nově zřízený účet cizích prostředků a následně je rozesílalo na příjmové účty kapitol po splnění jejich milníků stanovených v Národním plánu obnovy. Ministerstvo průmyslu a obchodu by tak figurovalo jako určitý „řídící orgán“, který by jednak zasílal Evropské komisi informace o plnění milníků v realizaci reforem a zároveň administroval žádosti o proplacení dalších tranší schválených prostředků.

3. Systém kontroly

Dle návrhu nařízení upravujícího Nástroj na podporu oživení a odolnosti zajistí členské státy při jeho provádění fungování účinného a účelného systému kontroly spolu s vymáháním neoprávněně vyplacených či zneužitých částek na národní úrovni. V tomto ohledu se členské státy mohou spolehnout na své standardní vnitrostátní systémy řízení rozpočtu. V ČR mezi základní prvky systému kontrol ve veřejné správě a při čerpání veřejných finančních prostředků patří především následující instituty.

3.1 Systém finanční kontroly

- upraven zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů,
- skládá se ze tří podsystémů - veřejnosprávní kontroly, vnitřního kontrolního systému a finanční kontroly podle mezinárodních smluv
  - veřejnosprávní kontroly, která zahrnuje kontrolu žadatelů a příjemců veřejné finanční podpory a dále kontrolu podřízených organizací státu ze strany jejich zřizovatele,
  - vnitřního kontrolního systému:
    - řídící a kontrolní mechanismy - opatření přijatá za účelem poskytnutí přiměřeného ujištění, že rizika související s hospodařením s veřejnými prostředky jsou ošetřena (např. řízení rizik, procesy řídicí kontroly, nastavení podpisových oprávnění atp.),
    - řídící kontrola sestává ze tří fází, a sice kontroly předběžné (kontrola plánovaných a připravovaných operací), průběžné a následné (zajišťována uvnitř orgánu veřejné správy vedoucími zaměstnanci),
    - interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy.

3.2 Kontrola dotací poskytnutých z veřejných rozpočtů

- upravena zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, resp. zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, oba ve zněních pozdějších předpisů,
- zahrnuje veřejnoprávní kontrolu (viz bod 3.1) před a po poskytnutí veřejných prostředků primárně ze strany poskytovatele dotace,
- pokud poskytovatel dotace (či jiný oprávněný kontrolní/auditní orgán) odhalí pochybení, poskytovatel ve vymezených případech vyzve příjemce k nápravě stavu, případně k vrácení neoprávněně využitých prostředků,
- v případě, že příjemce nesplní výzvu poskytovatele, je zahájeno řízení směřující k vyměření odvodu za porušení rozpočtové kázně ze strany orgánů finanční správy, jejichž případné rozhodnutí o odvodu je již právně vymahatelné.

3.3 Kontrola ze strany Nejvyššího kontrolního úřadu

- upravena zákonem č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů,
- Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán, který mj. kontroluje hospodaření se státním majetkem a s prostředky, poskytnutými České republice ze zahraničí či zadávání veřejných zakázek,
- v případě podezření na porušení zvláštních právních předpisů podává Nejvyšší kontrolní úřad podnět příslušným orgánům (např. orgánům finanční správy, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže či orgánům činným v trestním řízení).

3.4 Dohled nad zadáváním veřejných zakázek ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže:

- upraven zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů,
- oprávněn přezkoumávat úkony zadavatelů veřejných zakázek, v případě zjištění pochybení je oprávněn zrušit zadávací řízení, případně za porušení zákona stanovit finanční sankci.

3.5 Další specifické formy kontroly při zacházení s veřejnými prostředky

- kontrola obchodních společností založených či zřízených státem či územně samosprávným celkem (v rámci soukromoprávních vztahů),
- veřejná kontrola spočívající v uveřejňování soukromoprávních i veřejnoprávních smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů,
- prověřování podezření na spáchání trestného činu a případně rozhodnutí o trestu ze strany orgánů činných v trestním řízení (Policie ČR, státní zastupitelství, soudy).

Část 3: Pilíře Národního plánu obnovy

1. Digitální transformace

➢ Kontext (významnost pilíře)

Digitální ekonomika je obrovskou příležitostí pro českou ekonomiku. Globální celospolečenské změny a rychlý růst digitálních obchodních modelů mění status quo v řadě odvětví. Pandemie tyto trendy dále akcelerovala a zvýšila urgenci digitalizace jak globálně, tak i v ČR. Rychlá digitalizace je zdrojem globální konkurenční výhody, naopak zaostávání za evropskými a světovými lídry v této oblasti se rychle stane konkurenční nevýhodou. Je proto nutné vytvořit a rozvíjet plně funkční a udržitelný digitální ekosystém pro podporu zavádění nových a vznikajících technologií do ekonomiky. Je to klíčová priorita EU pro všechny členské státy.

➢ Současná situace v ČR

Pro srovnání v oblasti digitalizace na evropské úrovni slouží primárně mezinárodní srovnání DESI, podle kterého se ČR pohybuje těsně pod průměrem EU. Výrazně podprůměrné jsou především oblasti digitálních veřejných služeb a konektivity, naopak nadprůměrná je integrace digitálních technologií.

DESI 2020	CZ	EU průměr	CZ pozice
Celkový výsledek	**50,8**	**52,6**	17. místo
Konektivita	44,9	50,1	24. místo
Lidský kapitál	48,6	49,3	14. místo
Využívání internetových služeb	54,1	58	17. místo
Integrace digitálních technologií	49,6	41,4	9. místo
Digitální veřejné služby	62,4	72	22. místo

Porovnání let 2018 a 2019 ukazuje, jak je těžké udržet krok s vývojem v této oblasti. Například v oblasti Konektivita se ČR propadla z 19. na 24. místo a v oblasti Digitální veřejné služby se posunula z 21. na 22. místo.

Propad v oblasti Konektivita nastal i přesto, že ukazatel počtu domácností s pevným vysokorychlostním připojením o rychlosti nejméně 100 Mbit/s rovněž narostl z 18 % na 20 % a v ukazatelích pokrytí 4G a připravenosti na 5G se ČR udržela nad průměrem EU.

I v ukazateli podílu občanů, kteří odevzdali informace jakémukoliv úřadu online alespoň jednou ročně, jsme si polepšili (v roce 2018 byli s 33% druzí nejhorší za Itálií), nicméně tyto výsledky nestačili na posun celé oblasti digitální veřejné správy v žebříčku států EU.

Pilíř Digitální transformace tedy míří primárně na sadu iniciativ, která zlepší konkurenceschopnost české ekonomiky a napomůže zvýšit úroveň DESI.

- Specifické cíle pilíře a komponenty, které nám pomohou k jejich naplnění

Cílem digitalizace je zvýšit konkurenceschopnost firem, usnadnit život občanům a snížit náklady státu. Digitalizace je tak významnou hnací silou pro zvyšování produktivity práce.

Cíle	Detaily	Komponenty NPO
Zavést efektivní a bezpečné služby eGovernmentu (zlepšení oblasti DESI Digitální veřejné služby)	Zavést efektivní digitální služby s minimální zátěží pro občany a firmy. Zvýšit odolnost státu vůči krizím poskytnutím možnosti komunikovat s úřady z domu. Zlevnit státní administrativu včetně automatizace procesů státní správy Nabídnout otevřený přístup k datům (API) Zavést agilní architekturu a implementaci	**1.1 Digitální služby občanům a firmám** **1.2 Digitální systémy veřejné správy**
Plošně posílit digitální sítě s velmi vysokou kapacitou, včetně sítí 5G (zlepšení oblasti DESI Konektivita)	Vytvořit kvalitní digitální infrastrukturu, nezbytnou pro fungování digitálního ekosystému, vč. e-governmentu. Všechny obce v České republice by tedy měly mít stabilní mobilní pokrytí. Zajistit přístup k vysokorychlostnímu internetu pro socioekonomické subjekty (nemocnice, knihovny, školy, stavební úřady, aj)	**1.3 Digitální vysokorychlostní sítě**
Plně rozvinout digitální ekosystém a vytvořit podmínky pro uplatnění nových a vznikajících klíčových technologií	Urychlit rozvoj inovačního ekosystému, zejména pak inovativních start-upů Vybudovat technologická centra, kde si firmy mohou vyzkoušet nové technologie ve výrobě a naučit se je implementovat Podpořit kreativní firmy a jednotlivce tak, aby připravili kvalitní digitální design pro podnikání a služby občanům Zavést digitalizovaný systém stavebního řízení tak, aby se délka procesu přípravy, umisťování a povolování staveb zkrátila ze současných 5,4 let na 1,25 roku	**1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie** **1.5 Digitální transformace podniků** **1.6 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru** **1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení**

Celkem v rámci tohoto pilíře předpokládáme investice z Národního plánu obnovy ve výši 25,040 miliard Kč.

Komponenta	**Investice v rámci NPO, mld. Kč**
1.1 Digitální služby občanům a firmám	4,240
1.2 Digitální systémy veřejné správy	2,800
1.3 Digitální vysokorychlostní sítě	4,400
1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie	5,000
1.5 Digitální transformace podniků	1,600
1.6 Podpora kultury a kreativního průmyslu	2,500
1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	4,500

2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

- Kontext (významnost pilíře)

Tento široký pilíř se věnuje třem hlavním oblastem: zlepšení fyzické infrastruktury, dekarbonizace České republiky a přípravě na negativní dopady změny klimatu.

Fyzická infrastruktura, primárně dopravní, je tradičně důležitá pro konkurenceschopnost regionů, neboť zajišťuje jejich propojení s obchodními partnery a přesun lidí a zboží v rámci ČR, do Evropy i do zbytku světa. Přesun k energeticky efektivnějším dopravním sítím zároveň výrazně přispívá k plnění zelené agendy.

Druhou oblastí pilíře je dekarbonizace, tedy přechod k nízkouhlíkovému hospodářství. Klimatická změna patří k nejvážnějším tématům 21. století s dopadem na hospodářství a kvalitu života globálně i v ČR. I přes zanedbatelný podíl České republiky na celkových emisích ve srovnání s velkými zeměmi ve světě i v Evropě a podstatnému snížení emisí oproti stavu v roce 1990 je důležité dále přispívat k cíli snížení emisí. Navíc, řada dekarbonizačních iniciativ je ekonomicky návratných a ČR může také získat výrazný náskok v budování nové, udržitelné ekonomiky a zvýšit tak svoji konkurenceschopnost na globálním trhu.

Poslední oblastí pilíře je příprava země na klimatické změny. I přes všechny současné snahy o omezení emisí skleníkových plynů se klima nadále výrazně proměňuje. Česká republika, která vždy čerpala ze svého mírného podnebí, se na tyto změny musí adaptovat, aby minimalizovala jejich dopad na své hospodářství a kvality života obyvatel.

- Současná situace v ČR

A. Zlepšení fyzické infrastruktury

V kvalitě silniční sítě patří ČR 24. místo v EU a 78. na světě dle průzkumu WEF Quality of roads. Hustotou dálnic se ČR řadí do třetího kvartilu v EU (15,9 km na 1000 km^2 rozlohy). ČR má sice nejvyšší hustotu železniční sítě v EU, avšak nemá žádné vysokorychlostní tratě.

Sektor dopravy je v ČR druhým největším zdrojem emisí skleníkových plynů. V období 2000–2018 emise CO_2 z dopravy vzrostly o 66 %. K růstu nejvíc přispěla individuální automobilová doprava, následovaná silniční nákladní dopravou a silniční veřejnou dopravou. Doprava je v ČR i významným zdrojem znečišťujících látek (pevné částice frakce PM2,5, PM10, dále NO2).

Čistá mobilita je tedy důležitá nejen pro snižování emisí CO_2, ale i pro zlepšení kvality ovzduší. To je v souladu s existujícími strategickými dokumenty přijatými vládou ČR jako např. Státní politika životního prostředí ČR, Politika ochrany klimatu v ČR, Národní program snižování emisí ČR. V národním plánu čisté mobility se uvádí, že v ČR bude do roku 2030 mezi 220 - 500 tis. elektromobilů a 19 - 35 tis. dobíjecích stanic. Vzhledem k aktuálním počtům (v roce 2020 očekáváno celkem 5200 elektromobilů), to vyžaduje velké zrychlení.

B. Dekarbonizace

Emise skleníkových plynů poklesly mezi lety 1990 až 2018 o 35,2 %. V porovnání s průměrem EU má přesto ČR stále vyšší měrné emise skleníkových plynů na obyvatele (12,2 t CO_2 ekv. oproti 8,7 t CO_2 ekv.). Na druhou stranu má ČR v evropském kontextu podprůměrný, avšak rostoucí, podíl dopravy na celkových emisích skleníkových plynů (cca. 14 %). Emisní intenzita,

tj. emisní náročnost tvorby HDP je v ČR v porovnání s průměrem EU vyšší, a to vzhledem k vyššímu podílu průmyslu na tvorbě HDP a vyšší emisní náročnosti dopravy.

Cílem ČR je snížit celkové emise skleníkových plynů do roku 2030 o 30 % oproti roku 2005, což odpovídá snížení emisí o 44 milionů tun CO_2 ekv. Vnitrostátní plán také obsahuje dlouhodobé indikativní cíle do roku 2050, které vycházejí ze schválené Politiky ochrany klimatu. Podle emisních projekcí dojde při naplnění politik a opatření obsažených ve Vnitrostátním plánu k poklesu emisí skleníkových plynů na úrovni 34 % oproti roku 2005.

Součástí dekarbonizace je také oblast obnovitelných zdrojů energie. Zde byl odsouhlasen celoevropský cíl do roku 2030 na úrovni 32% podílu obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie. V ČR přibližně 40 % elektřiny pochází z bezemisních zdrojů energie, tedy z obnovitelných zdrojů energie a jaderných elektráren. ČR však zároveň stále vykazuje relativně vysokou míru závislosti na fosilních palivech, zejména na uhlí a produktech z ropy.

Dekarbonizace musí vyřešit řadu výzev včetně postupného nahrazování energetických zdrojů založených na spalování fosilních paliv, přípravy a výstavby nových jaderných zdrojů, ekonomicky rentabilního rozvoje obnovitelných zdrojů, prosazování efektivního využívání energie a podpory úspor energie ve všech oblastech života. Dekarbonizace musí dále zohlednit nové technologie a trendy v energetice, kupříkladu smart grids, smart cities, decentralizovanou energetiku, akumulaci, čistou mobilitu, využití vodíku a jaderné reaktory nové generace a modulárními reaktory.

C. Příprava země na dopad klimatické změny

Krajina na většině území ČR není připravena na projevy probíhající změny klimatu, zejména dopady dlouhodobého sucha, větší podíl přívalových srážek a zvyšující se teploty. Kvalita půdy, vč. půd lesních a její retenční schopnost je na řadě míst významně snížena. Vodohospodářské a další stabilizační krajinné prvky, přispívající k zadržení vody v krajině a hospodaření s ní, včetně zajištění dlouhodobě udržitelného chovu ryb, nejsou dostatečné. Lesní hospodářství se nachází v mimořádně závažné situaci, kvůli kůrovcové kalamitě, rychle se měnícím podmínkám prostředí a povětrnostním extrémům. V tomto kontextu je důležité uvést, že likvidace kůrovcové kalamity vyvolá dodatečné emise CO_2. Bez potřebných úprav využívání krajiny hrozí její další degradace a vysychání, což zhorší hospodaření, ale i kvalitu života a v širším slova smyslu životního prostředí v takové krajině.

Cíl v naplňování přiměřené potravinové soběstačnosti se daří naplňovat pouze u některých základních komodit. Bude však nezbytné prosazovat udržitelné moderní technologie a řešit výzvy jako stav a kvalita půdy, množství a kvalita vody, čistota ovzduší a biodiverzita v krajině. Bude nutné omezit pokles plochy zemědělské půdy mj. využíváním brownfields. V ČR dnes ubývá 25 hektarů zemědělské půdy denně a půda je významně ohrožena i intenzivním hospodařením a jevy s ním spojenými jako je zrychlená eroze, desertifikace, utužování, nadužívání pesticidů a nahrazení statkových hnojiv průmyslovými hnojivy, okyselování, ztráta organické složky, nízká infiltrace. Bude třeba se vyrovnat s dopady sucha, zajistit vyšší míru zadržování vody v krajině a účelné hospodaření s přírodními zdroji.

- Specifické cíle pilíře a komponenty, které nám pomohou k jejich naplnění

Cílem pilíře fyzické infrastruktury a zelené tranzice je podpořit rozvoj české dopravní infrastruktury a akcelerovat klimatickou tranzici české ekonomiky

Cíle	**Detaily**	**Komponenty NPO**
Zavést bezpečnější a zelenější dopravu	Dosáhnout vyšší elektrizaci železnice Zabezpečit železnici pomocí přejezdů a ETCS Vybudovat dobíjecí infrastrukturu pro vozidla na alternativní pohon Snížit hluk a znečištění v okolí silnic Omezit dopady dopravy na přírodu a krajinu, omezit dopady fragmentace krajiny Rozvoj železniční infrastruktury; Rozvoj infrastruktury MHD v elektrické trakci; Podpora obnovy vozidel na alternativní energie; Digitalizace na silniční a železniční infrastruktuře	**2.1 Udržitelná a bezpečná doprava** **2.4 Rozvoj čisté mobility**
Dekarbonizovat průmysl a domácnosti (dostát dekarbonizačním závazkům ČR) mobilizací veřejných a soukromých investic	Snížit spotřebu energie ve veřejném i podnikatelském sektoru (např. zlepšením energetické účinnosti budov) a v domácnostech Postavit nové moderní veřejné osvětlení šetrné k přírodě i lidem Podpořit nové investice skrz umožnění zrychlených odpisů	**2.2 Snižování spotřeby energie** **2.3 Transformace průmyslu a přechod na čistší zdroje energie** **2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší** **2.8 Podpora investic v průmyslu a podnikání**
Zrobustnit odpadové hospodářství a cirkulární ekonomiku	Investovat do recyklačních kapacit Řešit efektivitu využívání vody v průmyslu	**2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda**

Posílit odolnost a připravenost krajiny a zemědělství na projevy klimatické změny	Obnovit lesy postižené kůrovcem a zlepšit jejich retenční schopnost při současném zvýšení jejich ekologické stability Posílit protipovodňovou ochranu a zadržování vody v krajině Podpořit krajinné prvky zvyšující odolnost krajiny vůči projevům změny klimatu a její biodiverzitu Obnova a budování závlahových soustav Podpora vodního režimu krajiny	**2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu**

Celkem v rámci tohoto pilíře předpokládáme investice z Národního plánu obnovy ve výši 118,100 miliard Kč.

Komponenta	**Investice v rámci NPO, mld. Kč**
2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	36,000
2.2 Snižování spotřeby energie	6,000
2.3 Transformace průmyslu a přechod na čistší zdroje energie	7,660
2.4 Rozvoj čisté mobility	9,440
2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší	19,000
2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu	15,000
2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda	5,000
2.8 Podpora investic v průmyslu a podnikání	20,000

3. Vzdělávání a trh práce

➢ Kontext (významnost pilíře)

V době bezprecedentních sociálních, kulturních a environmentálních změn nabývá na důležitosti vzdělávání a aktivní politiky státu na trhu práce. Technologie proměňují všechna hospodářská odvětví. Vytvářejí se nové kategorie zaměstnání, které mění či zcela nahrazují ty tradiční. Mění se i soubory dovedností, které jsou pro tradiční i nová povolání potřeba. Mezi ty patří digitální dovednosti, vyšší kognitivní dovednosti, mezilidské dovednosti a především dovednost přizpůsobivosti změnám.

Proměnou prochází také to, jak a kde lidé pracují i celý trh práce. Efektivní fungování trhu práce musí podpořit posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky a její posun v globálním hodnotovém žebříčku. Trh práce proto musí zajistit dostatek kvalifikované pracovní síly a pro ni kvalitní pracovní podmínky a reagovat na požadavky trvale udržitelného rozvoje. Změny nabírají takové rychlosti, že na ně musí být připraveni nejen studenti, ale i dospělí – ve Spojených státech je průměrná délka setrvání v jednom zaměstnání 4.2 roku.[6] „Poločas rozpadu“ naučených dovedností je pět let a je třeba pracovní sílu neustále rozvíjet.

Výše popsané trendy vedou k nutnosti přizpůsobovat prostředí a systém, ve kterém vzdělávání probíhá.

➢ Současná situace v ČR

Vzdělávací systém České republiky na všech svých úrovních potvrzuje ve srovnání se zeměmi obdobného historického vývoje i hospodářské kondice svoji kvalitu a vysokou úroveň. To můžeme sledovat např. v oblastech mezinárodního srovnání výsledků vzdělávání, ale i dalších indikátorech zahrnujících např. míru nezaměstnanosti absolventů dílčích stupňů vzdělávání, míru předčasných odchodů ze vzdělávání či růst podílu vysokoškolsky vzdělaných osob.

Přetrvávajícím problémem jsou genderové nerovnosti na trhu práce a vysoká míra genderové segregace vzdělávacího systému. V Indexu rovnosti žen a mužů Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) se ČR v hodnocení nerovností žen a mužů umístila na 21. místě v rámci EU. Na vysokou míru genderových nerovností v ČR upozorňují i další mezinárodní indexy – např. SIGI Index OECD či Global Gender Gap Index Světového ekonomického fóra. Příčinou jsou především dlouhé kariérní výpadky žen v důsledku péče o děti, nerovnoměrné rozdělení rolí v rodině či vysoké rozdíly v průměrné mzdě žen a mužů. Je tedy potřeba dál zlepšovat dostupnost služeb péče o děti do tří let a podporovat další nástroje pro podporu sladění pracovního a soukromého života.

Aspiracemi vlajkových iniciativ EU pro Národní plán obnovy jsou dosažení následujících cílů, ve kterých si typicky stojíme lépe než je průměr EU, ale potřebujeme se zlepšit, abychom dosáhli celkových aspirací.

[6] US Bureau of Labour Statistics

Cíl	EU aspirace	Jak si stojí EU	Jak si stojí ČR
Množství občanů EU ve věku 16-74 let s alespoň základními digitálními dovednostmi (do roku 2025)	70%	58% (DESI 2020)	62% (DESI 2020)
Množství 13-14 letých studentů, kteří nedosahují patřičného výsledku v oblastech počítačové a informační gramotnosti (do roku 2025)	<15%	22,4% nedosažení cílené úrovně v matematice 21,7% nedosažení cílené úrovně ve čtení (PISA 2018)	20,4% nedosažení cílené úrovně v matematice 20,7% nedosažení cílené úrovně ve čtení (PISA 2018)
Zaměstnanost absolventů profesních programů	80%	n/a	n/a
Množství studentů profesních programů, kteří jsou trénováni v praxi	60%	n/a	n/a

Vzdělávací systém ČR je stále častěji kritizován za to, že „neprodukuje“ absolventy, kteří mají kompetence a gramotnosti nezbytné pro 21. století. Dle zjištění ČŠI platí, že se v rámci výuky málo objevují náročnější úkoly (např. hlubší analýza textu, rozbor struktury textu, převyprávění textu, malá složka kritického uvažování, zobecnění). Převládají testy a úlohy, které vyžadují pamětní reprodukci. Učitelé často upřednostňují obsahovou znalost předmětů a stále převažuje frontální způsob výuky. Většinou chybí aktivní přístup žáků. Žáci jsou málo vedeni k samostatnému objevování nových poznatků a kreativitě.

Naopak nerovnosti v českém vzdělávání patří mezi nejvyšší v rámci členských zemí OECD.

Česko vykazuje také vysokou míru rozdílů ve studijních výsledcích žen a mužů (resp. dívek a chlapců) a vysokou míru genderové segregace vzdělávacích oborů. Dívky ve větší míře studují obory spojené s péčí, vzděláváním a společenskými vědami a naopak v menší míře technické obory, což se následně projevuje v segregaci na trhu práce a vysokých rozdílech v průměrných mzdách žen a mužů.

- Specifické cíle pilíře a komponenty, které pomohou k jejich naplnění

Cílem komponenty vzdělávání a trh práce je zajištění digitalizace škol, vytvoření nových programů zaměřených na nové potřeby státu a ekonomiky a vytvoření provázaného ekosystému pro zvyšování kvalifikací dospělých. Dále pak pilíř zahrnuje investice do předškolních zařízení, konkrétně budování a rekonstrukce jeslí.

Cíle	**Detaily**	**Komponenty NPO**
Digitalizovat školství	Nákupy digitálních zařízení pro školy a studenty z ohrožených socioekonomických skupin Zajištění zvýšení kompetencí pedagogů pro digitalizovanou výuku	**3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace**
Vznik nových programů zaměřených na nové potřeby státu a ekonomiky	Podpora vysokoškolského vzdělávání reagující na potřeby společnosti a trhu práce Investice do rozvoje vybraných klíčových akademických pracovišť Podmínky pro další vzdělávání	**3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů**
Vytvoření kapacit pro zvyšování kvalifikací dospělých	Financování programu reskillingu Vytvoření kapacit pro reskillingové programy na veřejných školách	**3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce** **3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů**
Zastavit trend rozevírajících se nůžek v přístupu ke vzdělání	Pokryto z Operačních programů	n/a
Snižování nerovnosti žen a mužů na trhu práce	Budování a rekonstrukce kapacit předškolních zařízení	**3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce**

Celkem v rámci tohoto pilíře předpokládáme investice z Národního plánu obnovy ve výši 23,060 miliard Kč.

Komponenta	**Investice v rámci NPO, mld. Kč**
3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace	5,500
3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů	11,560
3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	6,000

4. Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na Covid

➢ Kontext (významnost pilíře)

Kvalitní instituce představují základní předpoklad pro dobré fungování ekonomiky a společnosti. Historie i současnost na mnoha příkladech ukazuje, že vliv fungování veřejné sféry má zásadní dopad do reálné ekonomiky. Česká republika je vyspělým demokratickým právním státem a zaslouží si institucionální prostředí srovnatelné s nejlepšími státy v EU.

Je důležité podotknout, že oblast institucí, na rozdíl od jiných oblastí, nevyžaduje nezbytně velké investiční náklady, neboť se jedná především o problematiku organizačního charakteru. Existuje zde proto prostor reformy vedoucí k výraznému zlepšení s relativně nízkými náklady.

➢ Specifické cíle pilíře a komponenty, které nám pomohou k jejich naplnění

Vrcholové cíle Národního plánu obnovy v oblasti institucí, regulací a podpory podnikání jsou snížit administrativní zátěž a vyřešit řadu palčivých problému dnešního institucionálního prostředí:

Cíle	**Detaily**	**Komponenty NPO**
Zvýšit kvalitu řízení přenesené působnosti směrem do území a zvýšit analytické kompetence státní správy	Vybudovat kompetenční centrum pro samosprávy Mobilizovat soukromý kapitál pro veřejné projekty	**4.1 Centrum podpory veřejných investic v regionech**
Zrychlit a zjednodušit klíčové procesy, které státní správa vykonává pro občany a firmy	Zavést služby justice online pro občany (např. sledování stavu řízení), a zajistit tak vyšší rychlost a transparentnost řízení, jakožto i možnost vést řízení na dálku Digitalizovat ukládání archiválií	**4.2 Digitální přístup k justici** **4.3 Zabezpečení spolehlivého a bezpečného ukládání archiválií**
Podpora podnikání	Zavést daňový institut zpětného uplatnění daňové ztráty pro podporu podnikání	**4.4 Podpora kompenzací v sektorech postižených krizí**

Celkem v rámci tohoto pilíře předpokládáme investice z Národního plánu obnovy ve výši 31,940 miliard Kč.

Komponenta	**Investice v rámci NPO, mld. Kč**
4.1 Centrum podpory veřejných investic v regionech	2,490
4.2 Digitální přístup k justici	1,150
4.3 Zabezpečení spolehlivého a bezpečného ukládání archiválií	1,300
4.4 Podpora kompenzací v sektorech postižených krizí	27,000

5. Výzkum, vývoj a inovace

➢ Kontext (významnost pilíře)

Veškeré moderní technologie, bez nichž si nedovedeme dnešní společnost představit, jsou založeny na objevech a vynálezech, které byly výsledkem touhy po poznání mnoha předešlých generací. Ekonomický i společenský dopad drtivé většiny klíčových objevů posledních století nebyl v době jejich zrodu zřejmý a trvalo často několik desetiletí, než vědecké poznatky našly praktické uplatnění. Udržet touhu po poznání, která je důležitým hnacím motorem rozvoje společnosti, i v budoucnu, je předpoklad pro všestrannou prosperitu České republiky.

Chceme-li být mezinárodně relevantní a rychle zvyšovat produktivitu práce, je nutné zajistit rozvoj všech složek výzkumu a vývoje v České republice – základního výzkumu, aplikovaného výzkumu a vývoje. Je nutné tyto složky podporovat na základě výsledků v mezinárodním srovnání. Je třeba řešit výzvy jako zjednodušení spolupráce soukromého a veřejného sektoru, inovace v podnicích a zaměření výzkumu, vývoje a inovací.

➢ Současná situace v ČR (výzvy, které před námi stojí)

V ČR je cílená podpora projektů excelentního výzkumu, který je založen na špičkových vědcích a vědkyních a realizován často prostřednictvím „high risk/high gain“ projektů, dosud ojedinělá a tedy nepostačující. To se promítá zejména do velmi nízké úspěšnosti českých žadatelů v získávání projektů Evropské výzkumné rady (ERC). Jen v některých výzkumných organizacích je dostatečně podporována ambice jejich pracovišť proniknout mezi excelentní vědecké týmy v Evropě. Účast v projektech ERC je všeobecně považována za indikátor kvality vědecké instituce, či dokonce za důležitý indikátor celého národního výzkumu. Zvýšení aktivity zapojení ČR je prioritou nejen z výzkumného hlediska a vědecké prestiže ČR, i z hlediska finančního.

I přes výrazný rozvoj v uplynulém období a zlepšení produktivity i kvality výzkumu zůstává domácí výzkumný systém poměrně uzavřený mezinárodní spolupráci. Produktivita českých výzkumných pracovišť není dostatečně vysoká. Výzkumné týmy z ČR se dosud nedostatečně zapojují do mezinárodních výzkumných programů (v počtu účastí v návrzích projektu programu Horizont 2020 přepočtených na 1 000 obyvatel se Česká republika řadí na 24. místo mezi zeměmi EU, podle dat AV ČR).

Přesto má ČR ve srovnání s průměrem EU relativně dobré výsledky v mezinárodní spolupráci, respektive dosahuje dobrých hodnot u ukazatele Spoluúčast na mezinárodních vědeckých publikacích (SII). V ČR také existuje dostatečný počet špičkově vybavených výzkumných pracovišť, na kterých by mohly vznikat špičkové, celosvětově konkurenceschopné výsledky. Je proto nutné v zájmu zvyšování kvality výzkumu posílit otevřenost výzkumného prostředí napojením na mezinárodní výzkumnou obec podporou mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, a podporou obousměrné mezinárodní mobility.

Začínající inovativní podnikatelé (start-upy) jsou jedněmi z hlavních nositelů inovací v ekonomice a rozvoj start-upového ekosystému tak výrazně přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti a přidané hodnoty v rámci českých firem. Dosud z větší části nenaplněný potenciál představují start-upy ve formě spin-off firem realizujících transfer technologií z veřejné výzkumné sféry do praxe.

V posledních letech pak trápí MSP především nedostatek kvalifikovaných pracovníků. MSP nemají dostatečné kapacity (lidské, znalostní a finanční) pro vstup na zahraniční trhy. V prostředí ČR je rovněž nedostatek povědomí o alternativních formách podnikání (sociální podnikání, sdílená ekonomika atp.). Nedostatek vlastního kapitálu pro rozvoj (začínajících) firem je jedním z hlavních důvodů pro podporu MSP z veřejných zdrojů.

Podnikatelské aktivity je třeba podpořit v jejich zárodcích, případně vlastním růstu tak, aby nedošlo k jejich předčasnému zániku. Zvýšení investic do vlastního kapitálu by mělo přispět k posunu ČR mezi inovační lídry, v indikátoru Investice rizikového kapitálu (venture capital) dosahuje ČR zatím velmi nízkých hodnot (5 % průměru EU). Aby výdaje z podnikatelských zdrojů stále rostly, je třeba nastavit takové podmínky, které budou podniky motivovat, což je možné formou přímé i nepřímé podpory.

Přes významný a velmi rychlý nárůst soukromých i veřejných výdajů na VaVaI a nárůst společných publikací v posledních letech se stále poukazuje na nedostatečnou dlouhodobou spolupráci výzkumné a aplikační sféry ve srovnání s dalšími členskými státy EU (obě sféry působí do značné míry odděleně a nezávisle jedna na druhé).

Pro lepší využívání poznatků veřejného výzkumu v podnikových inovacích je nezbytné zefektivnit šíření a sdílení znalostí z výzkumných organizací a zlepšení činnosti center transferu technologií vytvořených ve veřejných výzkumných organizacích a také zvýšení motivace k přijímání inovací na straně podnikové sféry, a to především inovací vyšších řádů, navazujících na excelentní výzkum.

- Specifické cíle pilíře a komponenty, které nám pomohou k jejich naplnění

Cíle	**Detaily**	**Komponenty NPO**
Zkvalitnit lokální výzkum, zapojit výzkumné týmy do mezinárodních projektů a využít výsledky těchto projektů pro technologický vývoj ČR	Podpořit projekty napříč výzkumnými obory a mnohem více zapojit české výzkumné elity do mezinárodních výzkumných projektů a týmů	**5.1 Excelentní výzkum a vývoj ve veřejném zájmu** **5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe**

Celkem v rámci tohoto pilíře předpokládáme investice z Národního plánu obnovy ve výši 12,500 miliard Kč.

Komponenta	**Investice v rámci NPO, mld. Kč**
5.1 Excelentní výzkum a vývoj ve veřejném zájmu	5,000
5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	7,500

6. Zdraví a odolnost obyvatel

- Kontext (významnost pilíře)

Zdraví je zásadní prioritou celé ČR. Zdravotní stav obyvatel má významný ekonomický dopad, který se projevuje v míře zaměstnanosti či zatížení zdravotního a sociálního systému. Zdraví není však cílem samo o sobě, ale především prostředkem ke zvyšování kvality života. Strategický rámec Česká republika 2030 cílí na kvalitu života, udržitelnost reflektující potřeby jednotlivce, rodiny a společenství, tak i potřebu ekonomického rozvoje.

Zdravotnictví je důležitým prostředkem, jak tohoto docílit. Kvalitní zdravotnictví umožňuje prodlužovat jak střední délku života, tak i střední délku života ve zdraví. Důležitost oblasti zdraví a zároveň její provázanost s národním hospodářstvím podtrhla současná pandemie COVID-19, která si vyžádala zásadní omezení ve všech aspektech života.

- Současná situace v ČR (výzvy, které před námi stojí)

Česká republika se střední dobou dožití (79,5 let v roce 2017), řadí na přední příčky ve světě i v Evropě (6. v EU). Střední doba dožití se v období 2007-2017 zvýšila o 2,7 roku, což je mezi vyspělými zeměmi výborný výsledek. Nicméně jen polovina tohoto nárůstu (+1,3 roku) představuje zvýšení střední doby dožití ve zdraví (tzv. HALE – Health Adjusted Life Expectancy). V tomto stále velmi slušném výsledku však již zaostáváme za zeměmi jako je Francie (+1,4 roku) nebo Singapur (+2,3 roku).

Je zřejmé, že zdravotnictví musí reagovat na demografické faktory jako je stárnutí české populace. Populace s vysokým podílem starších obyvatel je významným faktorem určujícím budoucí potřeby zdravotních a sociálních služeb. Podíl osob starších 65 let je dnes přibližně 19 % a do roku 2050 dojde k jeho významnému nárůstu (až na 29 % podle dat ČSÚ). S tímto vývojem bude nevyhnutelně spojena vyšší nemocnost typická pro populaci seniorů.

Méně známým faktem je, že i přes vyšší nemocnost seniorů oproti zbytku populace, ztrácí obyvatelé ČR většinu potenciálních let svého života ve zdraví (58 %) již v produktivním věku. Jedná se o roky života prožité v nemoci a potenciální roky života ztracené z důvodu předčasného úmrtí. HDP ztracené v důsledku nemocí v produktivním věku představuje odhadem skoro 1000 mld. Kč ročně bez dodatečných nákladů na zdravotnictví. Zdravotní gramotnost a prevence, které jsou klíčové pro kvalitu života, tak nabývají i ekonomický rozměr.

Výzvou je i snížení nerovností v oblasti zdraví. Ač zůstává příjmová nerovnost v ČR celkově na nízké úrovni, ve zdravotním stavu obyvatel ČR existují značné nerovnosti. Na zdraví obyvatel má výrazný vliv sociální prostředí a postavení, ve kterém se daný jedinec pohybuje. Znevýhodnění osob se během jejich života zpravidla nemění nebo se jejich zranitelnost ještě prohlubuje. Znevýhodněné postavení často vede z hlediska zdraví k rizikovému chování, jako je užívání tabáku, užívání alkoholu, špatné stravovací návyky, nedostatečná pohybová aktivita atd. Snižování vlivu sociálních determinantů zdraví, jakými jsou gender, sociální postavení, vzdělání, životní či pracovní prostředí, je důležitým faktorem pro snižování nerovnosti v oblasti zdravotního stavu různých skupin obyvatel.

Sociální a zdravotní aspekty dlouhodobé péče mají odlišnou strukturu organizace a financování (MZ a MPSV). Rozdíly ve financování vytvářejí negativní pobídky při využívání nemocničních zařízení a přispívají k neefektivnímu využívání nemocničních služeb a

pobytových služeb sociální péče. Je zapotřebí podporovat rozvoj pečovatelských zařízení a harmonizovat politiku úhrad zdravotní péče poskytované v nemocnicích a jiných zařízeních.

Je rovněž třeba reagovat na současnou situaci ohledně pandemie covidu-19, která odhalila zranitelnost systému zdravotní péče a udělala z posílení zdravotnictví ještě více aktuální téma.

- Specifické cíle pilíře a komponenty, které nám pomohou k jejich naplnění

Cílem Národního plánu obnovy v oblasti zdraví a odolnosti obyvatel je posílení zdravotnického systému skrz řešení řadu jeho strukturálních problémů a skrz investice do budování specifických kapacit

Cíle	**Detaily**	**Komponenty NPO**
Posílit primární péči a preventivní péči, s následnou úsporou financí na vyšších úrovních	Posílení podpory zdraví a prevence nemocí. Vytvoření sítě urgentních příjmů a navazující LPS. Vybudovat národní hygienický informační systém Zvýšení dostupnosti primární péče prostřednictvím podpory sdružených praxí Prevence vzniku a šíření infekčních nemocí a nastavení podpůrných informačních opatření pro systém managementu krizových situací Vybudování a rozvoj center prevence ve zdravotnických zařízeních Rozvoj institucionálního zázemí pro optimalizaci sekundární prevence a zvyšování kvality stávajících populačních screeningových programů	**6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče** **6.2 Posílení systému onkologické prevence ve zdravotnictví**
Posílit síť klíčových zdravotnických zařízení	Vybudovat kapacitu národních center onkologické prevence Rozvojové investice resortu zdravotnictví na území hl. města Prahy jakožto centra superspecializované péče Optimalizace lůžkového fondu a zvýšení dostupnosti následné a dlouhodobé péče	**6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče** **6.2 Posílení systému onkologické prevence ve zdravotnictví**

Posílit personální kapacity ve zdravotnictví a jejich rozvoj	Zlepšení organizace a průchodnosti postgraduálního vzdělávání lékařských povolání Personální posílení nedostatečně obsazených oborů lékařského personálu a orgánů ochrany veřejného zdraví Podpora vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků	**6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče**

Celkem v rámci tohoto pilíře předpokládáme investice z Národního plánu obnovy ve výši 14,960 miliard Kč.

Komponenta	**Investice v rámci NPO, mld. Kč**
6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	4,960
6.2 Posílení systému onkologické prevence ve zdravotnictví	10,000